

Gymnasieskolan

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 136 motionsyrkanden från den allmänna motions-tiden 2005 och 4 yrkanden som väckts i anledning av en proposition inom kulturutskottets område, samtliga rörande gymnasieskolan.

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller två motionsyrkanden som rör behovet av att förbättra studie- och yrkesvägledningen.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden.

Yrkandena handlar bl.a. om utvecklingen av gymnasieskolan med avse-ende på kvalitet och resultat. Vidare behandlas yrkanden om värdegrunden och gymnasieskolans demokratiska uppdrag, kursutformningen, ansvarskon-trakt och elever i behov av särskilt stöd. Frågor som rör behörighet behandlas också, liksom frågor om snedrekrytering. Organisationsfrågor, utformningen av de nationella programmen, avskaffande av det individu-ella programmet samt införandet av lärlingsutbildning tas upp i betänkan-det, liksom yrkanden om kärn- och karaktärsämnen samt andra yrkanden om ämnen och kunskapsområden. Också yrkanden om betygs- och bedöm-ningsfrågor, inrättande av nya examina, elevinflytande, elevhälsa, ordning och disciplinära åtgärder behandlas.

Reservationer finns från samtliga partier utom Socialdemokraterna.

Moderaterna har också lämnat ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Utskottets överväganden	10
Utveckling av gymnasieskolan	10
Riktlinjer för verksamheten	13
Organisation	16
Behörighet till gymnasiet	18
Jämställdhetsarbetet	19
Könsmässig och social snedrekrytering m.m.	21
Nationella program	22
Individuella program	25
Lärningsutbildning	26
Kärn- och karaktärsämnen	27
Entreprenörskap	29
Vissa ämnen och kunskapsområden	31
Ämnesbetyg	33
Fler steg i betygsskalan	34
Nationella prov	35
Andra betygs- och bedömningsfrågor	36
Införande av nya examina	38
Elevinflytande	39
Elevhälsa	40
Arbetsmiljö och ordning	41
Övriga frågor	43
Reservationer	47
1. Utveckling av gymnasieskolan, punkt 1 (m, fp, kd, c)	47
2. Värdegrund och demokratiskt uppdrag, punkt 2 (fp)	48
3. Värdegrund och demokratiskt uppdrag, punkt 2 (kd)	49
4. Kursutformning, punkt 3 (m)	49
5. Kursutformning, punkt 3 (fp)	50
6. Ansvarskontrakt, punkt 4 (kd)	51
7. Särskilt stöd till elever, punkt 5 (kd, c)	51
8. Grundläggande behörighet till högre studier, punkt 6 (m, fp, kd, c)	52
9. Möjlighet att läsa högskolekurser, punkt 7 (m, fp)	52
10. Kommunala skolors självständighet, punkt 9 (m, fp, kd, c)	53
11. Samverkan mellan kommunala gymnasier, punkt 10 (kd)	53
12. Styrelser med elevmajoritet, punkt 11 (m, fp, kd, c)	54
13. Rektor som pedagogisk ledare, punkt 12 (fp, kd, c)	54
14. Behörighet till gymnasieskolan, punkt 13 (m, fp, kd, c)	55
15. Jämställdhetsarbetet, punkt 14 (fp)	56
16. Könsmässig och social snedrekrytering, punkt 15 (fp, kd, c)	56
17. En modern bild av högskolestudier, punkt 16 (kd)	57
18. Fyra studieförberedande program, punkt 17 (fp)	57
19. Yrkesförberedande program, punkt 18 (m, fp, kd, c)	58
20. Individuella programmet, punkt 19 (m, fp, kd, c)	59

21. Lärlingsutbildning, punkt 20 (m, fp, kd, c)	60
22. Kärnämnen, punkt 21 (m, fp, kd, c)	61
23. Innehåll och omfattning av vissa kärn- och karaktärsämnen, punkt 22 (kd)	61
24. Entreprenörskap i undervisningen, punkt 23 (m, fp, kd, c)	62
25. Entreprenörskap som nytt program, punkt 24 (kd)	63
26. Vissa ämnen och kunskapsområden, punkt 25 (kd)	63
27. Ämnesbetyg, punkt 26 (fp, kd, c)	65
28. Ämnesbetyg, punkt 26 (m)	66
29. Fler steg i betygsskalan, punkt 27 (m, fp, kd, c)	66
30. Nationella prov i fler ämnen, punkt 28 (fp, kd)	67
31. Revidering av de nationella proven, punkt 29 (kd)	67
32. Möjligheten att tentera upp betyg, punkt 30 (m, fp, kd, c)	68
33. Skolverkets tillsyn över betygssättningen, punkt 31 (fp)	68
34. Externa examinatore, punkt 32 (fp)	69
35. Utvecklingssamtal, punkt 33 (kd)	69
36. Införande av nya examina, punkt 34 (m, fp, kd, c)	70
37. Elevinflytande, punkt 35 (m, fp, kd, c)	70
38. Elevvård, punkt 36 (fp, kd, c)	71
39. Skolhälsovården, punkt 37 (fp)	71
40. Arbetsmiljö och ordning, punkt 38 (m, fp, kd, c)	72
41. Olovlig frånvaro, punkt 40 (m, fp, kd, c)	73
42. Avgiftsfria skolmältider, punkt 44 (v, mp)	74
43. Register över ungdomar 16-19 år, punkt 46 (m, fp, kd, c)	75
44. Uppföljning av gymnasiereformen, punkt 47 (kd)	75
Särskilda yttranden	76
Rektor som pedagogisk ledare, punkt 12 (m)	76
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	77
Motion väckt med anledning av prop. 2005/06:2	77
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005	77

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Utveckling av gymnasieskolan

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Kr8 yrkande 5, 2005/06:Ub238 yrkande 23, 2005/06:Ub283 yrkandena 1, 2, 6 och 8, 2005/06:Ub343 yrkande 1, 2005/06:Ub426 yrkandena 33 och 34 samt 2005/06:Ub555 yrkande 4.

Reservation 1 (m, fp, kd, c)

2. Värdegrund och demokratiskt uppdrag

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub343 yrkandena 23 och 24 samt 2005/06:Ub555 yrkande 1.

Reservation 2 (fp)

Reservation 3 (kd)

3. Kursutformning

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub283 yrkande 9 och 2005/06:Ub343 yrkande 11.

Reservation 4 (m)

Reservation 5 (fp)

4. Ansvarskontrakt

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub555 yrkande 33.

Reservation 6 (kd)

5. Särskilt stöd till elever

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub555 yrkande 24.

Reservation 7 (kd, c)

6. Grundläggande behörighet till högre studier

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub343 yrkandena 2 och 13.

Reservation 8 (m, fp, kd, c)

7. Möjlighet att läsa högskolekurser

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub283 yrkande 7.

Reservation 9 (m, fp)

8. Gymnasieskola på entreprenad

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub283 yrkande 13.

9. Kommunala skolors självständighet

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub343 yrkande 50.

Reservation 10 (m, fp, kd, c)

- 10. Samverkan mellan kommunala gymnasier**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub555 yrkande 5.
Reservation 11 (kd)
- 11. Styrelser med elevmajoritet**
Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub343 yrkande 30 och 2005/06:Ub555 yrkande 36.
Reservation 12 (m, fp, kd, c)
- 12. Rektor som pedagogisk ledare**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub555 yrkande 35.
Reservation 13 (fp, kd, c)
- 13. Behörighet till gymnasieskolan**
Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub238 yrkande 22, 2005/06:Ub283 yrkandena 3 och 4, 2005/06:Ub343 yrkande 16 och 2005/06:Ub555 yrkande 6.
Reservation 14 (m, fp, kd, c)
- 14. Jämställdhetsarbetet**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub343 yrkande 60.
Reservation 15 (fp)
- 15. Könsmässig och social snedrekrytering**
Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub463 och 2005/06:Ub555 yrkande 2.
Reservation 16 (fp, kd, c)
- 16. En modern bild av högskolestudier**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub555 yrkande 3.
Reservation 17 (kd)
- 17. Fyra studieförberedande program**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub343 yrkande 3.
Reservation 18 (fp)
- 18. Yrkesförberedande program**
Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Kr235 yrkande 3, 2005/06:Kr376 yrkande 20, 2005/06:Kr379 yrkande 2, 2005/06:Ub226 yrkande 1, 2005/06:Ub274 yrkande 4, 2005/06:Ub304 yrkande 2, 2005/06:Ub343 yrkandena 5 och 6, 2005/06:Ub501 yrkande 4, 2005/06:Ub546 och 2005/06:A416 yrkande 3.
Reservation 19 (m, fp, kd, c)

19. Individuella programmet

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Kr376 yrkande 5, 2005/06:Ub343 yrkande 15 och 2005/06:Ub555 yrkande 23.

Reservation 20 (m, fp, kd, c)

20. Lärlingsutbildning

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Kr334 yrkande 37, 2005/06:Kr376 yrkande 21, 2005/06:Ub230, 2005/06:Ub259 yrkande 1, 2005/06:Ub283 yrkande 14, 2005/06:Ub294, 2005/06:Ub323, 2005/06:Ub343 yrkande 9, 2005/06:Ub515 och 2005/06:Ub555 yrkande 22.

Reservation 21 (m, fp, kd, c)

21. Kärnämnen

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub238 yrkande 24, 2005/06:Ub283 yrkandena 10–12 och 2005/06:Ub343 yrkande 12.

Reservation 22 (m, fp, kd, c)

22. Innehåll och omfattning av vissa kärn- och karaktärsämnen

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Kr8 yrkandena 4, 6 och 7, 2005/06:Ub343 yrkande 21, 2005/06:Ub497 yrkande 2 och 2005/06:Ub555 yrkandena 11–14.

Reservation 23 (kd)

23. Entreprenörskap i undervisningen

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Kr376 yrkande 15, 2005/06:Ub274 yrkandena 1–3, 2005/06:Ub304 yrkande 1, 2005/06:Ub343 yrkande 14 och 2005/06:Ub480.

Reservation 24 (m, fp, kd, c)

24. Entreprenörskap som nytt program

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub259 yrkande 2 och 2005/06:Ub555 yrkande 15.

Reservation 25 (kd)

25. Vissa ämnen och kunskapsområden

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub365, 2005/06:Ub388, 2005/06:Ub405, 2005/06:Ub442, 2005/06:Ub555 yrkandena 10, 16, 25, 27, 28 och 32 samt 2005/06:Ub558.

Reservation 26 (kd)

26. Ämnesbetyg

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub283 yrkande 17, 2005/06:Ub343 yrkande 19 och 2005/06:Ub555 yrkande 8.

Reservation 27 (fp, kd, c)

Reservation 28 (m)

27. Fler steg i betygsskalan

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub283 yrkande 18, 2005/06:Ub343 yrkande 20 och 2005/06:Ub555 yrkande 7.

Reservation 29 (m, fp, kd, c)

28. Nationella prov i fler ämnen

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub343 yrkande 18.

Reservation 30 (fp, kd)

29. Revidering av de nationella proven

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub555 yrkande 9.

Reservation 31 (kd)

30. Möjligheten att tentera upp betyg

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub283 yrkande 19.

Reservation 32 (m, fp, kd, c)

31. Skolverkets tillsyn över betygssättningen

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub343 yrkande 17.

Reservation 33 (fp)

32. Externa examinatorer

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub343 yrkande 22.

Reservation 34 (fp)

33. Utvecklingssamtal

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub555 yrkande 34.

Reservation 35 (kd)

34. Införande av nya examina

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub283 yrkande 20, 2005/06:Ub343 yrkandena 4, 7, 8 och 10 samt 2005/06:Ub555 yrkande 18.

Reservation 36 (m, fp, kd, c)

35. Elevinflytande

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub343 yrkande 31 och 2005/06:Ub555 yrkandena 29–31.

Reservation 37 (m, fp, kd, c)

36. Elevvård

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub555 yrkande 26.

Reservation 38 (fp, kd, c)

37. Skolhälsovården

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub343 yrkande 63.

Reservation 39 (fp)

38. Arbetsmiljö och ordning

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub343 yrkandena 25–28 och 62.

Reservation 40 (m, fp, kd, c)

39. Elevens rättigheter och skyldigheter

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub343 yrkande 29.

40. Olovlig frånvaro

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub343 yrkande 32.

Reservation 41 (m, fp, kd, c)

41. Vissa frågor om riksrekrytering

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Kr377 yrkande 3, 2005/06:Ub244 och 2005/06:Ub337.

42. Ansökningar till skolor i annan kommun

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub461 och 2005/06:Ub555 yrkande 19.

43. Studie- och yrkesvägledning

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anfört om behovet av att förbättra studie- och yrkesvägledningen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub283 yrkande 16 och 2005/06:Ub343 yrkande 61.

44. Avgiftsfria skolmåltider

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub298, 2005/06:Ub300, 2005/06:Ub422 och 2005/06:Ub561.

Reservation 42 (v, mp)

45. Kultur i skolan

Riksdagen avslår motion 2005/06:Kr376 yrkande 36.

46. Register över ungdomar 16-19 år

Riksdagen avslår motion 2005/06:Kr376 yrkande 1.

Reservation 43 (m, fp, kd, c)

47. Uppföljning av gymnasiereformen

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub555 yrkande 37.

Reservation 44 (kd)

48. Folkbildningens pedagogik

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub424.

Stockholm den 7 mars 2006

På utbildningsutskottets vägnar

Jan Björkman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Björkman (s), Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Agneta Lundberg (s), Nils-Erik Söderqvist (s), Louise Malmström (s), Sofia Larsen (c), Sören Wibe (s), Peter Danielsson (m), Mikael Damberg (s), Mikaela Valtersson (mp), Christer Adelsbo (s), Tomas Högström (m), Axel Darvik (fp), Torsten Lindström (kd), Lennart Gustavsson (v) och Berit Högman (s).

Utskottets överväganden

Utveckling av gymnasieskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandena gällande utvecklingen av gymnasieskolan. Utskottet hänvisar i huvudsak till tidigare beslutade förändringar, tidigare ställningstaganden och pågående insatser.

Jämför reservation 1 (m, fp, kd, c).

Motionerna

Moderaterna understryker i motion 2005/06:Ub283 yrkande 1 vikten av att eleverna har erforderliga kunskaper med sig från grundskolan när de börjar i gymnasieskolan. Ett grundläggande problem är enligt motionärerna att så många elever börjar gymnasieskolan utan att ha nödvändiga förkunskaper. I yrkande 2 framhåller Moderaterna att gymnasieskolans största misslyckande och problem är att en så stor del av eleverna inte slutför sina studier inom avsedd tid. Endast två av tre elever slutför en treårig utbildning på tre år och endast tre av fyra inom fyra år. Det innebär ett resursslöseri med både humankapital och skattepengar och bidrar till att svenska ungdomar inträder sent på arbetsmarknaden. Vidare anser Moderaterna i motion 2005/06:Ub238 yrkande 23 att elevers möjlighet att välja ämnen och utbildningsinriktning i gymnasieskolan bör öka. Eftersom gymnasieskolan är en frivillig skolform kan det obligatoriska inslaget minska för att utrymmet för karaktärsämnena och egna val skall kunna öka. I motion 2005/06:Ub283 yrkande 8 föreslår Moderaterna också att gymnasieelever bör få utforma huvuddelen av sin utbildning genom egna val. I samma motion yrkande 6 understryker Moderaterna betydelsen av en ökad individualisering av gymnasieskolan. Man menar att egna självständiga val ökar ansvarstagandet och motivationen och bidrar därmed till bättre resultat. Gymnasieskolan måste vara så flexibel att utrymme ges för elevernas olikheter.

Folkpartiet framhåller i motion 2005/06:Ub343 yrkande 1 att för att åstadkomma en attitydförändring som ger skolan möjlighet att stimulera intellektuell utveckling behövs riktade ansträngningar för att återupprätta bildningen som en livsviktig del av skolarbetet. Instruktioner och regleringsbrev till myndigheter på skolans område bör lyfta fram bildningens betydelse för skolans utveckling. I motion 2005/06:Kr8 yrkande 5 anför Folkpartiet också att gymnasieskolan bör bli en bildningsinstitution, och

motionärerna syftar då på att läsförmågan måste utvecklas ytterligare. Eleverna måste få bekanta sig med och tillägna sig bl.a. vetenskapens, filosofins, skönlitteraturens, politikens, religionens och idrottens språk.

Kristdemokraterna menar i motion 2005/06:Ub555 yrkande 4 att den mest centrala uppgiften för gymnasieskolan bör vara att ge eleverna de kunskaper de behöver för livet. Motionärerna menar därför att utformningen av gymnasieskolan bör ta hänsyn till elevers skilda behov och intressen. I läroplanen för gymnasieskolan definieras kunskap övergripande såsom fakta, förståelse, förtrogenhet och färdighet. Denna kunskapssyn behöver utvecklas ännu mer i skolans alla ämnen. På så sätt stimuleras elevernas utveckling mer än i en statisk faktafixerad skola.

Centerpartiet menar i motion 2005/06:Ub426 yrkande 33 att behovet av ett livslångt lärande kommer att växa. Gymnasieskolan bör höja den allmänna utbildningsnivån och förbereda alla för ett livslångt lärande. I yrkande 34 understryker Centerpartiet vidare att gymnasieskolan bör vara elevanpassad och flexibel. Centerpartiet anser att en individuell kunskapsrätt skall ersätta skolplikten, något som bör leda till att en flexibel skolgång även införs på gymnasiet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

I betänkande 2003/04:UbU13, där proposition 2003/04:140 *Kunskap och kvalitet – elva steg för utveckling av gymnasieskolan* behandlades, och i motionsbetänkande 2004/05:UbU6 har utskottet tidigare redovisat sin syn på gymnasieskolan och på gymnasieskolans utveckling. Motionsyrkanden som motsvarar eller liknar de ovan redovisade behandlades – och avstyrktes – i de båda betänkandena. Utskottet har ingen annan uppfattning nu, men vill ändå i anledning av de ovan redovisade motionsyrkandena framhålla följande.

Att elever slutar grundskolan utan att ha uppnått behörighet till gymnasieskolan är djupt otillfredsställande. Det är därför viktigt att elever med behov av stöd upptäcks tidigt under skolgången och att behoven också möts med relevanta åtgärder. Grundskolan har ansvar för att möjliggöra för eleverna att nå målen för utbildningen, men genom att stödja utvecklingen av grundskolan och genom att tillföra medel till skolan kan resultatet också förbättras. Efter beslut i riksdagen infördes 2001 ett bidrag till personalförstärkning som har lett till att 12 000 personer har kunnat anställas i skolan och att lärartätheten i grundskolan har ökat från 7,6 lärare per 100 elever läsåret 2000/01 till 8,1 läsåret 2004/05. Vidare har flera åtgärder vidtagits för att stimulera skolorna att satsa på elevernas basfärdigheter. Skolverket har fått uppdraget att ta fram och sprida diagnostiska prov med inriktning på de lägre årskurserna. Skolverket skall också föreslå förtydliganden av kursplanerna, främst i matematik och svenska. Framåtsyftande individuella utvecklingsplaner har fr.o.m. den 1 januari 2006 införts för alla elever från årskurs 1. Vidare pågår kvalitetsprogram-

met *Alla skolor skall vara bra skolor (U2003/1353/S)*. Kvalitetsprogrammet innehåller en rad insatser för att stärka kvalitetsarbetet i skolan, skapa en nationellt likvärdig utbildning och se till att utbildningsmålen nås. Utgångspunkten är att statens ekonomiska satsning på skolan måste följas av tydliga insatser för att uppnå en nationellt likvärdig och kvalitativt god utbildning.

Utskottet vill också peka på att variationerna mellan skolor är stora. Skolor som i högre grad har elever med utländsk bakgrund, som ligger i utsatta områden samt där elevernas föräldrar saknar akademisk utbildning har högre andel elever som inte klarar gymnasieskolans behörighetskrav. Det finns skolor där knappt hälften klarar behörighetskraven, något som kan jämföras med skolor där i princip alla elever klarar målen. Genom riksdagens beslut hösten 2005 tillförs 70 respektive 155 miljoner kronor under 2006 och 2007 avsätts för att förstärka satsningar på skolor i segregerade områden. Utskottet behandlar frågor som rör grundskolan senare under våren 2006.

Även det förhållandet att elever slutar sina gymnasiestudier utan att ha slutfört studierna är otillfredsställande. Utskottet välkomnade därför de kvalitetsförbättringar som presenterades av regeringen i propositionen *Kunskap och kvalitet – elva steg för utveckling av gymnasieskolan*. Utskottet kommer att beröra flera av förändringarna senare i betänkandet, men vill här i korthet nämna några av de kommande förbättringarna av gymnasieskolan. Samtliga förändringar träder i kraft den 1 juli 2007. Ämnesbetyg införs för att flytta tyngdpunkten från den enskilda kursen till hur väl eleven behärskar ämnet. Det minskar stressen och understryker sammanhang i stället för delar. Vidare förstärks kvaliteten på yrkesinriktade program, bl.a. genom bättre koppling till arbetslivet, möjligheten att välja en gymnasial lärlingsutbildning inom programmen samt infärgning av kärnämneskurserna. Vidare skall det – utöver fyra kärnämneskurser – inte finnas några kurser som omfattar mindre än 100 gymnasiepoäng, något som kommer att stärka kvaliteten genom att ge förutsättningar för sammanhang och fördjupning. Lokala kurser måste dessutom kvalitetssäkras av Skolverket. Slutligen kommer det individuella programmet från den 1 juli 2006 att bedrivs på heltid.

Enligt Skolverkets beskrivande data (2005) fortsatte nästan 98 % av eleverna som slutade grundskolan 2004 direkt i gymnasieskolan. Av nybörjare i år 1 i gymnasieskolan hösten 2000 fick 75,1 % slutbetyg inom fyra år. Såsom utskottet framhållit ovan är det viktigt att kvaliteten i gymnasieskolan ökar så att fler elever avslutar gymnasiet med slutbetyg. Genom de förändringar i gymnasieskolan som beslutades av riksdagen i oktober 2004 med anledning av proposition 2003/04:140, kommer enligt utskottets uppfattning ännu fler elever att kunna slutföra sina studier. Den flexibilitet och möjligheter till individuella val som några motionärer efterfrågar finns enligt utskottet genom gymnasieskolans hela struktur med de olika val

som står öppna för eleven. Det individuella programmet är självfallet också en möjlighet att individualisera undervisningen för dem som ännu inte har behörighet att läsa på ett nationellt program.

Riktlinjer för verksamheten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandena som rör skolans demokrati- och värdegrundsarbete, kursutformningen av gymnasiet, införande av ansvarskontrakt samt tillgången till särskilt stöd. Vidare bör yrkandena om högskolebehörighet som mål för samtliga program samt möjligheten att läsa högskolekurser under gymnasiet avslås. I huvudsak hänvisas till gällande regler samt pågående och planerade insatser.

Jämför reservationerna 2 (fp), 3 (kd), 4 (m), 5 (fp), 6 (kd), 7 (kd, c), 8 (m, fp, kd, c) och 9 (m, fp).

Motionerna

Folkpartiet framhåller i motion 2005/06:Ub343 yrkande 23 att **demokrati**, förståelse och respekt för andra skall präglade skolans arbete och vardag. Skolan skall också främja elevernas utveckling till demokratiska medborgare både genom innehållet i undervisningen och genom att eleverna uppträder på ett respektfullt sätt mot andra. I yrkande 24 föreslår Folkpartiet att skolans undervisning och huruvida den förmedlar demokratiska värderingar och är allsidig skall ingå i granskningen av skolorna. Samma krav skall ställas på såväl kommunala som fristående skolor och på såväl konfessionella som icke konfessionella skolor. Kristdemokraterna understryker i motion 2005/06:Ub555 yrkande 1 betydelsen av **värdegrundsfrågorna** genom att föreslå att varje skola i sin kvalitetsredovisning skall redogöra för hur arbetet med värdegrundsfrågorna fungerar och utvecklas.

Moderaterna anser i motion 2005/06:Ub283 yrkande 9 att **kursutformningen** av gymnasiet bör göras tydligare. Kursutformningens fördelar bör tas till vara fullt ut och de individuella valen utökas. Elevernas egna ambitioner bör i högre grad styra organisationen. Folkpartiet föreslår i motion 2005/06:Ub343 yrkande 11 att det kursutformade gymnasiet avskaffas då man menar att de många små kurserna och den stora individuella valfriheten har lett till att utbildningen fragmentiserats.

Kristdemokraterna föreslår i motion 2005/06:Ub555 yrkande 33 att **ansvarskontrakt** skall införas i gymnasieskolan. Man menar att eleven, skolan och hemmen har ett delat ansvar för att eleverna skall lyckas i skolan. Det gemensamma ansvaret och vilka delar som åligger respektive part bör utformas i en årlig skriftlig överenskommelse.

Kristdemokraterna menar i motion 2005/06:Ub555 yrkande 24 att tillgången till speciallärare är otillräcklig, vilket drabbar de studiesvaga eleverna som kan behöva **särskilt stöd**. Enligt motionärerna måste gymnasieskolan bli bättre på att tillgodose dessa elevers behov, t.ex. genom individuella studieplaner och att stöd- och specialundervisning utnyttjas i större utsträckning.

Moderaterna anser i motion 2005/06:Ub343 yrkande 2 att inte alla gymnasieutbildningar skall ge grundläggande **högskolebehörighet**. Man menar att gymnasieskolan skall ha utbildningar både för elever som vill fortsätta sina studier på universitet eller högskola och för elever som vill gå direkt ut i arbetslivet efter gymnasiet. I yrkande 13 föreslår Folkpartiet att elever som läst ett yrkesförberedande program frivilligt skall kunna läsa fler teoretiska ämnen och skaffa sig studentexamen och högskolebehörighet. Möjligheten skall finnas flera år efter avslutade gymnasiestudier.

I motion 2005/06:Ub283 yrkande 7 föreslår Moderaterna att det bör prövas ett system som gör **högskolekurser** valbara för elever redan i gymnasieskolan. Kurserna bör ges av särskilt utbildade lärare och tentamen ordnas tillsammans med ett högre lärosäte.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandena avslås.

Enligt skollagen, 1 kap. 2 § tredje stycket, skall verksamheten i skolan utformas i överensstämmelse med grundläggande **demokratiska** värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för den gemensamma miljön. Särskilt skall den som verkar inom skolan främja jämställdhet mellan könen samt aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Riksdagen har nyligen antagit regeringens förslag till lag om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagen kommer att gälla från den 1 april 2006, något som ytterligare kommer att stärka den enskilde elevens ställning (prop. 2005/06:38 *Trygghet, respekt och ansvar*, bet. 2005/06:UbU4). Vidare fastslår läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) att det offentliga skolväsendet vilar på demokratins grund. Utskottet har vid ett flertal tillfällen behandlat yrkanden som rör **värdegrunden**, senast i betänkande 2002/03:UbU16, och pekat på det värdegrundsarbete som har initierats från central nivå. Regeringen har i utvecklingsplanen för skolan (skr. 2001/02:188) angett att arbetet med värdegrunden bör ges fortsatt hög prioritet. Utskottet delar uppfattningen att värdegrundsfrågorna är viktiga i arbetet mot mobbning och när det gäller att få arbetsro i skolan och utgår ifrån att skolorna i hög utsträckning också arbetar med värdegrunden i dessa sammanhang. Skolverket menar att värdegrundsfrågorna har en svagare position i gymnasieskolan än i förskolan och grundskolan men konstaterar också i sin utbildningsinspektion för 2004 att demokrati- och värdegrundsuppdraget genomförs med ett gott resultat vid gymnasieskolorna. Utskottet anser att

det är viktigt att värdegrundsarbetet stärks, men menar också att det konkreta arbetet med värdegrunden är en fråga för skolhuvudmannen och den enskilda skolan.

Utskottet anser att strukturen på gymnasieskolan är ändamålsenlig och ser ingen anledning att ompröva den **kursbaserade** gymnasieskolan eller fördelningen mellan kärnämnen, karaktärsämnen och det individuella valet. Utskottet vill dock peka på de förändringar som beslutades av riksdagen 2004 och som omnämnts tidigare; införandet av ämnesbetyg, längre kurser och Skolverkets kvalitetssäkring av kurser kommer enligt utskottets uppfattning att leda till mindre stress, minskad fragmentering av kunskap och högre kvalitet på kursernas innehåll.

Utskottet behandlade motsvarande yrkande om **ansvarskontrakt** i betänkande 2003/04:UbU13. Utskottet menade då att ansvarskontrakt har samma syfte som utvecklingssamtal, nämligen att skolan, eleven och föräldrarna kommer överens om vad som behöver göras framöver för att eleven skall göra framsteg och nå målen. Utskottet hänvisade till regeringens utvecklingsplan där det betonas att uppföljning och utvärdering samt studieplanering är en process som är unik för varje elev och därför varken kan eller bör regleras centralt i författningar eller föreskrifter. Samtalet kan ibland innebära att man kommer överens om olika åtaganden för eleven, läraren eller föräldern. Sådana överenskommelser kan ofta fästas på papper men ett formaliserat kontrakt synes ej vara förenligt med synen på utvecklingssamtalens syfte och innebörd. Utskottet har ingen annan uppfattning nu.

Utskottet menar att det är viktigt att det finns möjligheter att erbjuda insatser för de ungdomar som är i behov av **särskilt stöd**. Enligt 5 kap. 20 § gymnasieförordningen (SFS 1992:394) har en elev som har påtagliga studiesvårigheter i kärnämnen svenska, svenska som andraspråk, engelska eller matematik rätt att läsa kurserna i dessa ämnen i etapper. Enligt 23 § samma kapitel kan också en elev få läsa ett reducerat program genom att han eller hon befrias från undervisning i en eller flera kurser. Eleven skall då ha påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas på något annat sätt. Styrelsen får också besluta att undervisningen på ett nationellt program får fördelas över längre tid än tre år om det finns särskilda skäl (5 kap. 24 och 25 §§). Möjligheten att gå om en kurs regleras i 6 kap. 14 § gymnasieförordningen. Om en elev har uppenbara svårigheter att följa undervisningen på sitt studieprogram skall rektorn vidta de åtgärder som behövs för att eleven skall kunna fortsätta studierna, och det skall då övervägas om eleven skall gå om en eller flera kurser, övergå till ett reducerat program eller ett annat nationellt program eller ett individuellt program. I 8 kap. 1 § samma förordning regleras möjligheten att ge stödundervisning till en elev som kan befaras inte uppnå kursplanernas kunskapsmål eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. För elever som har behov av särskilt stöd får specialundervisning anordnas inom klassen. För en elev som behöver stödinsatser skall ett åtgärdsprogram utarbetas (1 a §). Det är dessutom redan i dag obligatoriskt att det skall upprättas en individuell

studieplan (gymnasieförordningen 1 kap. 12 §). Den skall innehålla uppgifter om elevens studieväg och om de val av kurser eleven gjort. Utvecklingssamtalet skall genomföras med den individuella studieplanen som grund.

Utskottet har senast i betänkande 2003/04:UbU13 understrukt vikten av att gymnasieutbildningen innehåller vissa gemensamma obligatoriska ämnen. Kunskaper i svenska, engelska och matematik är nödvändiga för att kunna tillgodogöra sig information och kunna delta i samhällslivet. Kunskaper i dessa ämnen är också viktiga för att kunna erhålla ett arbete och ha möjlighet att utvecklas i detta arbete. Det är således inte endast **högskolebehörigheten** som motiverar vissa obligatoriska ämnen. Utskottet framhåller att det är en oerhört angelägen uppgift för skolorna att hitta metoder för undervisning och vägledning för inlärnin för att alla elever skall uppnå godkänt i kärnämnen.

Utskottet behandlade motsvarande yrkande om gymnasieelevers möjlighet att läsa **högskolekurser** i betänkande 2003/04:UbU13. Utskottet pekade då på att det redan finns både möjligheter till, liksom exempel på, samarbete och samverkan mellan olika nivåer i utbildningssystemet. Utskottet refererade regeringens utvecklingsplan (skr. 2001/02:188) där man framhåller att äldre elever i grundskolan respektive elever i gymnasieskolan bör ges möjlighet att läsa kurser inom nästa utbildningsform. Utbildningsväsendets formella indelning får inte begränsa den enskildes lärande. Det krävs att huvudmännen inom hela utbildningssystemet samverkar för att flexibiliteten mellan olika nivåer skall utvecklas, enligt regeringen. Utskottet delade detta synsätt och har ingen annan uppfattning nu.

Organisation

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandena om gymnasieskolor på entreprenad, kommunala skolors självständighet och samverkan mellan kommuner. Även yrkandena som rör elevmajoritet i skolans styrelse samt rektors roll bör avslås.

Jämför reservationerna 10 (m, fp, kd, c), 11 (kd), 12 (m, fp, kd, c) och 13 (fp, kd, c) samt särskilt yttrande (m).

Motionerna

Moderaterna föreslår i motion 2005/06:Ub283 yrkande 13 att det skall vara möjligt att lägga ut också kärnämnen inom gymnasieskolan på **entreprenad**. Man menar att det finns lägen när samarbete mellan en kommun eller skola och en organisation eller privat företag behöver manifesteras i ett avtal och då är entreprenadformen ofta tydlig och bra.

Folkpartiet anser i motion 2005/06:Ub343 yrkande 50 att de kommunala skolornas **självständighet** bör öka. Rektorer och lärare skall kunna fatta pedagogiska och andra avgöranden självständigt i högre grad än i dag och med minimal inblandning från kommunala politiker och tjänstemän.

Kristdemokraterna understryker i motion 2005/06:Ub555 yrkande 5 att det är viktigt att gymnasieskolan ger ett rikt utbildningsutbud som svarar mot olika elevers individuella behov. För att uppnå detta krävs enligt motionärerna **samverkan** inte minst mellan de mindre **kommunerna** och man menar också att staten bör stimulera en sådan samverkan.

Folkpartiet och Kristdemokraterna anser i motionerna 2005/06:Ub343 yrkande 30 respektive 2005/06:Ub555 yrkande 36 att elever inte skall kunna utgöra **majoritet i styrelser** för gymnasieskolor. Folkpartiet menar att eleverna – i stället för att fatta beslut om skolans inriktning och utveckling i skolans styrelse – bör få ta ett större ansvar för att kunskapsmålen nås och att ordningen fungerar på skolan.

I motion 2005/06:Ub555 yrkande 35 menar Kristdemokraterna att rektors roll som **pedagogisk ledare** bör stärkas. Man menar att det är nödvändigt att varje gymnasieskola leds av personer som har ett stort pedagogiskt kunnande och att det pedagogiska ledarskapet inte får stå tillbaka för en ökande börda av administrativa uppgifter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandena avslås.

När det gäller yrkandena om möjligheten att lägga ut undervisning i kärnämnen på **entreprenad** och **självständigheten** för kommunala skolor hänvisar utskottet till beredningen av det nyligen avlämnade betänkandet *Skola & Samhälle* (SOU 2006:1). Uppdraget till den särskilda utredaren har varit att se över bestämmelserna om entreprenad i gymnasieskolan och frågan om kommuners möjlighet att anordna gymnasieutbildning i annan form än ett direkt huvudmannaskap. Utredaren har funnit att det finns starka skäl för att utöka möjligheterna till entreprenader inom gymnasieskolan. De kan enligt utredaren bidra till att stärka samverkan mellan skolan och samhället i övrigt samt till att skapa ökad flexibilitet i skolverksamheten. Betänkandet kommer att remissbehandlas under våren 2006 och utskottet anser att beredningen inom Regeringskansliet bör avvaktas.

När det gäller yrkandet om att elever skall ges ett rikt utbildningsutbud som svarar mot olika elevers individuella behov och att staten skall stimulera **samverkan** mellan kommuner för att uppnå detta, anser utskottet att de möjligheter som redan finns är tillfredsställande. Enligt 5 kap. 5 § skollagen är varje kommun skyldig att erbjuda utbildning på nationella program för i princip samtliga ungdomar i kommunen. Erbjudandet skall avse utbildning som anordnas inom kommunen eller i en annan kommun eller ett landsting i enlighet med samverkansavtal. Kommunerna har också skyl-

dighet att erbjuda gymnasieutbildning i form av specialutformade program eller individuella program för de ungdomar som inte tagits in på något nationellt program (5 kap. 13 §).

När det gäller försöksverksamheten med lokala styrelser har regeringen beslutat att förlänga försöksverksamheten med lokala **styrelser** med föräldra- respektive **elevmajoritet** fram till den 30 juni 2007 (SFS 1996:605). En arbetsgrupp inom dåvarande Utbildningsdepartementet har föreslagit att försöksverksamheten skall permanentas (*Var-dags-inflytande*, Ds 2003:46). Förslaget bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Utskottet anser – liksom vid tidigare behandling i betänkande 2003/04:UbU13 – att beredningen bör avvaktas.

Regeringen gav den 1 juli 2004 Myndigheten för skolutveckling i uppdrag att utveckla innehåll och form för rektorsutbildningen i syfte att öka dess effektivitet och möjliggöra att fler rektorer kan genomgå utbildningen. Den 1 mars 2006 slutredovisades uppdraget i rapporten *Rektorsprogrammet – ett nationellt program för utbildning av rektorer och stöd för rektorsfunktionen* (dnr 2006:29). Förslaget bereds inom Regeringskansliet. I november 2004 avlämnade en särskild utredare betänkandet *Skolans ledningsstruktur* (SOU 2004:116). Utredaren har kartlagt och utvärderat skolans ledningsstruktur. Vidare har regeringen i budgetpropositionen för 2006 aviserat att man avser att ge Myndigheten för skolutveckling i uppdrag att redovisa goda exempel på hur kommuner och skolor organiserar och utvecklar sina ledningsfunktioner. Förslag om **rektors roll** lämnas också i det utkast till lagrådsremiss med förslag till ny skollag m.m., som utarbetats inom Utbildnings- och kulturdepartementet. Utskottet anser att beredningsarbetet bör avvaktas.

Behörighet till gymnasiet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden som rör förändrade behörighetskrav och ändrade behörighetsregler.

Jämför reservation 14 (m, fp, kd, c).

Motionerna

Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna föreslår förändrade behörighetskrav till gymnasiet. Moderaterna understryker i motion 2005/06: Ub238 yrkande 22 att behörighetskraven till gymnasieskolan måste vara relevanta. De skall bättre spegla elevernas möjligheter att klara av den utbildning de antas till. Många elever som kommer in på gymnasiet har inte tillräckliga kunskaper för att klara gymnasiestudier trots att de uppfyller de formella behörighetskraven. Folkpartiet föreslår i motion 2005/06: Ub343 yrkande 16 att behörighetskraven höjs för de studieförberedande

utbildningarna. Skärpta behörighetskrav leder till att elever satsar på de ämnen som de behöver för sina fortsatta studier och därigenom höjs kvaliteten i gymnasieskolan. I motion 2005/06:Ub555 yrkande 6 menar Kristdemokraterna att behörighetskraven till de olika programmen i gymnasieskolan skall kunna variera. Moderaterna föreslår vidare ändrade behörighetsregler i motion 2005/06:Ub283. I yrkande 3 menar man att en meritvärdesgräns bör införas. Meritvärdesgränsen bör höjas stegvis. En gräns vid 150 poäng kan t.ex. innebära att eleven har betyget Godkänt i 15 av de 17 ämnena. Med ett sådant antagningssystem finns också möjlighet att anpassa kraven efter olika utbildningar. Eleven skall dessutom vara godkänd i svenska och matematik. I yrkande 4 framhåller Moderaterna att urval till gymnasieskolan generellt bör ske utifrån betyg eller prov, något som ger förutsägbarhet och att alla elever får samma rätt. Vidare anser man att det skall vara tillåtet med prov i det ämne som skolan finner motiverat för att bedöma vilka elever som har bäst förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet har vid flera tillfällen tidigare – senast i betänkande 2004/05: UbU6 – understrukit att reglerna för behörighet till gymnasiets nationella program bör bibehållas. Syftet med **behörighetskraven** är att slå vakt om gymnasieutbildningens kvalitet och likvärdighet genom att elever som saknar godkänt betyg i svenska, svenska som andraspråk, engelska eller matematik inte kan antas till gymnasieskolans nationella program innan de skaffat sig nödvändiga förkunskaper. Utskottet finner inte någon anledning till att behörighetskraven mellan olika program skall variera. I stället bör alla elever kunna få stöd inom det program han eller hon valt. I 8 kap. gymnasieförordningen (1992:394) framgår vilka särskilda stödinsatser som kan bli aktuella för en elev som har svårigheter med sina studier.

Utskottet finner inte heller någon anledning att föreslå införandet av ändrade **behörighetsregler** i form av annorlunda beräkningsgrunder, som föreslås av Moderaterna.

Jämställdhetsarbetet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandet om jämställdhetsarbetet med hänvisning till pågående insatser.

Jämför reservation 15 (fp).

Motionen

Folkpartiet menar i motion 2005/06:Ub343 yrkande 60 att ett jämställdhetsperspektiv måste genomsyra allt arbete i skolan, relationen mellan elever och lärare, skolans ledning, styrdokument samt lärarutbildningen om skolan skall leva upp till sina jämställdhetsmål.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandet avslås.

Regeringen aviserade i propositionen *Kunskap och kvalitet – elva steg för utveckling av gymnasieskolan* att ett genusperspektiv skall integreras i utbildningen. Därigenom ges eleverna bättre möjligheter att upptäcka och motverka diskriminerande och ojämslällda förhållanden i samhället. Regeringen har i februari 2006 beslutat om särskilda programmal för gymnasieskolans särskilda program där genusperspektivet är beaktat. Vidare anges i Lpf 94 att personalen i skolan skall, efter en av rektor gjord arbetsfördelning, informera och vägleda eleverna inför deras val av kurser, fortsatt utbildning och yrkesverksamhet och därvid motverka sådana begränsningar i valet som grundar sig på kön och på social eller kulturell bakgrund.

Det är enligt utskottets uppfattning viktigt att komma ihåg att det för att bryta traditionella mönster är nödvändigt att samhället på olika sätt börjar arbeta med detta tidigt. Därför ser utskottet med tillfredsställelse på de åtgärder som vidtagits av regeringen och skolmyndigheterna under flera års tid och som spänner från förskolan och sedan genom hela utbildningssystemet. För att stödja kommunerna har en rad åtgärder vidtagits på nationell nivå, t.ex. inrättandet av Delegationen för jämställdhet i förskolan och avsättandet av resurser för utbildning av genuspedagoger i varje kommun, dvs. pedagogiska resurser i jämställdhet och genuskunskap som kan finnas i varje kommun. Jämställdhet är dessutom ett av tre prioriterade områden för Myndighetens för skolutveckling generella uppdrag.

Förskolans och skolans arbete för ökad jämställdhet behandlas i skollagen, läroplanerna, jämställdhetslagen och i FN:s barnkonvention. Målen för jämställdhetsarbetet finns tydligt formulerade i de nationella styrdokumenterna. I grundskolans kursplaner eftersträvas också att skolans värdegrund, däribland jämställdhet som en fråga om demokrati, skall genomsyra undervisningen i alla ämnen. Kommunerna ansvarar för att lärare, förskollärare och fritidspedagoger har kunskap om de föreskrifter som gäller för skolväsendet samt får kompetensutbildning i dessa frågor. I läroplanen tilldelas dessutom rektor särskilt ansvar för jämställdhet som ämnesövergripande kunskapsområde. Därtill har en rad åtgärder vidtagits på nationell nivå för att stödja och stimulera det lokala jämställdhetsarbetet. Vad gäller innehållet i lärarutbildningen har regeringen aviserat en revidering av samtliga yrkesexamina. Regeringen har aviserat att en proposition om jämställdhetspolitiken kommer att läggas fram under våren 2006.

Sammantaget menar utskottet att frågan om jämställdhet inom skolan har uppmärksamats och tydliggjorts under senare år och även att pågående verksamhet gör att motionsyrkandet bör avslås.

Könsmässig och social snedrekrytering m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandena avseende snedfördelningar beroende på kön och social bakgrund inom gymnasieskolan samt yrkandet om att en modern bild bör ges av högskolestudier. I huvudsak hänvisas till gällande bestämmelser och pågående insatser.

Jämför reservationerna 16 (fp, kd, c) och 17 (kd).

Motionerna

Kristdemokraterna menar i motion 2005/06:Ub555 yrkande 2 att gymnasieskolan präglas av **snedfördelning** både vad gäller sociala grupperingar, kön och studieresultat. Kön är fortfarande en tydlig faktor vid val av gymnasieprogram. Vidare framhåller man att barn till tjänstemän huvudsakligen väljer vissa program medan ungdomar vars föräldrar är arbetare oftast väljer andra och att detta lägger grunden för den sociala snedrekryteringen till högskolan. Kristdemokraterna framhåller betydelsen av studie- och yrkesvägledarna för att minska snedrekryteringen. I motion 2005/06:Ub463 (s) menar motionärerna att det behövs åtgärder för att bryta den könsmissiga snedrekryteringen till de nationella programmen. Särskilt allvarligt är det enligt motionärerna på de mer yrkesinriktade programmen.

I motion 2005/06:Ub555 yrkande 3 menar Kristdemokraterna att det är nödvändigt att skapa en modern **bild av högskolestudier** för att möjliggöra otraditionella val.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet menar att det är angeläget att komma till rätta med den **snedfördelning** inom gymnasieskolan som motionärerna pekar på. Utskottet vill framhålla att skolväsendet är decentraliserat och att det är skolhuvudmännen som har det direkta ansvaret för utbildningen. I läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) anges att personalen skall informera och vägleda eleverna inför deras val av kurser, fortsatt utbildning och yrkesverksamhet och därvid motverka sådana begränsningar i valet som grundar sig på kön och på social eller kulturell bakgrund. Liknande skrivningar finns i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94). Vad gäller könsmissig snedfördelning har nyligen avslutade samt pågående åtgärder redovisats ovan under avsnittet Jämställd-

hetsarbetet. När det gäller den ojämna könsfördelningen vid de yrkesinriktade programmen noterar utskottet Yrkesdelegationens uppdrag att sträva efter att förverkliga regeringens jämställdhetspolitiska mål inom yrkesutbildningsområdet.

De medel till skolor i segregerade områden som riksdagen beslutat om i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2006 – och som omnämnts tidigare i detta betänkande – skall handhas av Myndigheten för skolutveckling. Myndigheten har föreslagit att man inom ramen för arbetet med skolor i segregerade områden, bl.a. öka intresset för och medvetenheten hos eleverna om **högskolestudier** och om vad valet av gymnasieutbildning får för konsekvenser. Pojkars och flickors intresse för högskolestudier inför valet av gymnasieutbildning skall öka. Regeringen beslutade om uppdraget den 16 april 2006 (U2005/9130/S). Regeringen har i proposition 2004/05:162 *En ny värld – en ny högskola* meddelat sin avsikt att ge Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning, tidigare Myndigheten för Sveriges nätuniversitet, i uppdrag att stimulera aktiviteter för breddad rekrytering. Utskottet vill också peka på att det redan i dag pågår kontakter mellan gymnasieskolor och högskolor, t.ex. får eleverna kontakt med högskolestudenter via ambassadörsprojekt och läxhjälpprojekt.

Nationella program

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandena angående förändringar vad gäller nationella program.

Jämför reservationerna 18 (fp) och 19 (m, fp, kd, c).

Motionerna

Folkpartiet menar i motion 2005/06:Ub343 yrkande 3 att den kursutförande gymnasieskolan med stor valfrihet för eleverna i kombination med gällande behörighets- och urvalsregler till högskolan har visat sig ha många nackdelar. I stället föreslår man att **fyra studieförberedande program** införs.

- Ett naturvetenskapligt program som i huvudsak motsvarar dagens, men med tydligare fokusering på matematik och naturvetenskapliga ämnen.
- Ett humanistiskt program med mer omfattande undervisning i ämnen som svenska, historia och moderna språk. Även klassiska språk bör kunna förekomma.
- Ett samhällsvetenskapligt program, som i huvudsak motsvarar dagens, men med mer fokus på sådana ämnen som historia, samhällskunskap och religion. Även estetiska ämnen bör finnas som valbara ämnen.

- Ett tekniskt program som skall vara treårigt eller fyraårigt. De tre första åren skall förstärkas i fråga om teoretiska ämnen – framför allt i matematik – i jämförelse med dagens tekniska program.

Folkpartiet vill i motion 2005/06:Ub343 yrkande 5 införa tydliga **yrkesförberedande program** med varierande längd. De skall kunna vara tvååriga eller treåriga och tiden för fördjupning i yrkesämnena skall öka så att utbildningarna ger gedigna yrkeskunskaper. Det teoretiska innehållet skall variera beroende på arbetsmarknadens krav. I motion 2005/06:Kr376 yrkande 20 framförs också motsvarande förslag om tvååriga och treåriga yrkesutbildningar. Folkpartiet menar i motion 2005/06:Ub343 yrkande 6 att de yrkesförberedande utbildningarna skall utvecklas i nära samarbete med branscherna. Utbildningarna bör göras mer differentierade beroende på olika yrkens behov och kunna leda till anställning inom yrket. Också i motion 2005/06:Ub274 (fp) yrkande 4 förespråkas ökad samverkan mellan skola och näringsliv samt att den gymnasiala yrkesutbildningen i större utsträckning bör vara arbetsplatsförlagd. I motion 2005/06:Ub304 (fp) yrkande 2 framförs önskemål om en utredning om hur alla landets gymnasieskolor kan knytas närmare det lokala näringslivet.

Kristdemokraterna menar i motion 2005/06:A416 yrkande 3 att den kvalificerade praktiska yrkesutbildningen är satt på undantag genom att det praktiska kunnandet nedvärderas. Motionärerna vill därför bl.a. införa tydliga yrkesinriktade program i gymnasiet. I motion 2005/06:Ub501 (kd) yrkande 4 menar motionärerna att det behövs en utveckling av gymnasiala utbildningar som kräver mer praktik än teori. Den gymnasiala yrkesförberedande utbildningen måste ges högre möjligheter att samverka med det privata näringslivet för att kunna erbjuda lärlingsplatser och praktik vid företag under hela utbildningen.

I motion 2005/06:Ub226 (c) yrkande 1 anser motionären att gymnasieskolans arbetsplatsförlagda utbildning bör mångdubblas så att eleverna får en reell möjlighet att uppleva sitt yrkesval. I motion 2005/06:Ub546 (s) anser motionärerna att yrkesprogrammen på gymnasieskolan måste förbättras så att det blir möjligt för fler att få jobb direkt efter gymnasiet.

Moderaterna pekar i motion 2005/06:Kr235 yrkande 3 på att det finns ett stort behov av att se över och utveckla utbildningsverksamheten inom gymnasieskolans hantverksutbildningar. Motionärerna menar att det bl.a. behövs en betydligt större grad av entreprenörskap och affärsmässighet inom designområdets olika utbildningar. I motion 2005/06:Kr379 (kd) yrkande 2 framhåller motionärerna att hantverket och den praktiska kunskapen bör uppmärksammas i skolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet behandlade ett yrkande om att införa linjer i gymnasieskolan i betänkande 2003/04:UbU13. Utskottet menade då att gymnasieskolans struktur med 17 program är ändamålsenlig och föreslog därför att yrkandet skulle avslås. Utskottet har ingen annan uppfattning nu och avstyrker därför också förslaget om införandet av **fyra studieförberedande program**.

Utskottet behandlade ett yrkande om införande av tvååriga **yrkesförberedande program** i betänkande 2004/05:UbU6. Utskottet anförde då att man menade att gymnasieskolan skall vara en skola med en minsta gemensam kunskapsbas för såväl studie- som yrkesförberedande utbildningar, t.ex. bör kärnämnen vara gemensamma för samtliga utbildningar. Gymnasieskolan är inte bara en förberedelse inför arbetslivet utan också för livet som aktiv samhällsmedborgare. Utskottet avvisade därför införandet av tvååriga linjer. Utskottet gör samma bedömning nu. Vad gäller övriga yrkanden om yrkesutbildningen vill utskottet anför följande. Genom riksdagens beslut om propositionen *Kunskap och kvalitet – elva steg för utveckling av gymnasieskolan* kommer en rad förbättringar som gäller den gymnasiala yrkesutbildningen att genomföras med start höstterminen 2007. Exempelvis kommer samverkan mellan skola och arbetsliv att förstärkas genom obligatoriska lokala samråd mellan kommunen och arbetsmarknadens parter. Alla elever skall ges en möjlighet till arbetsplatsförlagt lärande av hög kvalitet som knyter an till den utbildning eleven har valt. Vidare införs en gymnasieexamen och ett nytt gymnasiearbete. Gymnasiearbetet blir ett instrument för att knyta gymnasieskolans yrkesutbildningar närmare arbetslivet. Regeringen tillsatte våren 2004 en yrkesutbildningsdelegation med representanter för näringsliv, offentlig verksamhet, fackliga organisationer och skola. Delegationens uppdrag är bl.a. att arbeta för att i ökad utsträckning förverkliga samhällets intentioner för samverkan mellan skola och arbetsliv och därmed bidra till att höja kvaliteten i gymnasieskolans yrkesinriktade utbildning. Delegationen skall medverka till att ett lokalt utvecklingsarbete initieras och också verka för en ökad rekrytering till de yrkesinriktade utbildningarna i gymnasieskolan.

När det i övrigt gäller innehållet i de yrkesförberedande programmen konstaterar utskottet att regeringen den 2 februari 2006 fattade beslut om nya program mål för gymnasieskolans program – således också för hantverksutbildningarna. Frågan om ökat inslag av entreprenörsanda i utbildningen behandlas senare i betänkandet.

Individuella program

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå yrkanden avseende det individuella programmet med hänvisning till tidigare ställningstaganden och till pågående och kommande insatser.

Jämför reservation 20 (m, fp, kd, c).

Motionerna

Folkpartiet föreslår i motionerna 2005/06:Ub343 yrkande 15 och 2005/06:Kr376 yrkande 5 att det individuella programmet avvecklas. Man menar att om Folkpartiets förslag rörande gymnasieskolan genomförs kommer behovet av det individuella programmet att minska. Resurserna för programmet bör i stället användas till förstärkningar i de första årskurserna i grundskolan. Kristdemokraterna menar i motion 2005/06:Ub555 yrkande 23 att det är viktigt att det finns lösningar för dem som inte får en plats på ett nationellt program men menar samtidigt att det är ett misslyckande att det individuella programmet blivit ett av de största. Man menar också att det är viktigt att fortsätta utveckla de nya former för det individuella programmet som provats.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet menar – liksom i betänkande 2003/04:UbU13 – att möjligheten att följa ett individuellt program är betydelsefull för elever som inte uppnått behörighet att komma in på ett nationellt eller specialutformat program. Att en elev skulle stanna kvar i grundskolan för att uppnå Godkänt i kärnämnen är enligt utskottet ingen lämplig ordning. Eleverna bör i stället ges goda möjligheter att komplettera sina kunskaper på grundskolenivå och förbereda sina framtida gymnasiestudier inom ramen för gymnasieskolan. Möjlighet finns enligt 5 kap. 4 b § skollagen att inrikta ett individuellt program mot studier på ett nationellt eller specialutformat program (programinriktat individuellt program, PRIV) där eleven utifrån sina egna förutsättningar kan läsa gymnasiekurser i kombination med olika stödinsatser för att bli behörig. Möjligheten att följa ett sådant program är ett bra steg för att tydliggöra att studier vid ett individuellt program skall leda till att man övergår till ett nationellt eller specialutformat program. Utskottet vill – liksom tidigare – understryka att kommunerna enligt utskottets uppfattning så långt som möjligt bör erbjuda elever PRIV.

Utskottet vill också framhålla de förbättringar avseende det individuella programmet som riksdagen tidigare beslutat om (prop. 2003/04:140, bet. 2003/04:UbU13 samt prop. 2004/05:1, utg.omr. 16, bet. 2004/05:UbU1). Utbildning på ett individuellt program som påbörjas efter den 1 juli 2006 skall bedrivas i en omfattning som motsvarar heltid. Utbildningens omfatt-

ning får minskas om en elev begär det och styrelsen för utbildningen finner det förenligt med syftet för utbildningen. Syftet med förslaget är att stärka gymnasieskolans förutsättningar att direkt i anslutning till grundskolan möta och fånga upp de elever som saknar behörighet att söka ett nationellt program. Gymnasieskolan skall på så sätt kunna erbjuda en utbildning som har hög kvalitet och som kan utgöra den nödvändiga bro mellan grundskolan och gymnasieskolan som behövs för att minimera studieavbrott och avhopp. Regeringen tillför i samband med att det individuella programmet skall bedrivas på heltid 450 miljoner kronor till kommunerna årligen för att göra det möjligt för kommunerna att förstärka sina insatser för elever som saknar behörighet till ett nationellt program.

Vidare har regeringen i samband med förändringarna gett Myndigheten för skolutveckling i uppdrag att stödja kommunerna i arbetet med att höja kvaliteten på gymnasieskolans individuella program. Myndigheten skall stödja och stimulera kommunerna i planeringsarbetet samt inhämta och sprida kunskaper om hur skolan bäst kan stödja elever på individuella program. Regeringen har meddelat att Skolverket kommer att få ett motsvarande uppdrag att följa upp och redovisa hur kommunerna levt upp till lagens intentioner vad gäller att ge alla elever på individuella program en kvalitativt god utbildning.

Utskottet kommer senare under riksmötet att behandla frågan om individuella program vid fristående gymnasieskolor.

Lärlingsutbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå yrkandena rörande lärlingsutbildning med hänvisning till införandet av en ny lärlingsutbildning hösten 2007. Jämför reservation 21 (m, fp, kd, c).

Motionerna

Moderaterna presenterar i motionerna 2005/06:Ub283 yrkande 14 och 2005/06:Ub515 hur den lärlingsutbildning som man menar bör tillskapas inom gymnasieskolan bör organiseras. Man menar att kravet att alla elever skall uppnå högskolebehörighet bör slopas. Alternativa kärnämneskurser bör också införas och det bör öppnas upp för entreprenad. Alternativa mål för lärlingsutbildning måste arbetas fram där både lokala och regionala perspektiv lyfts in. Moderaterna menar också att lärlingsutbildningen bör vara kopplad till en gymnasieskola där eleven har möjlighet att läsa kärnämnen.

Folkpartiet vill i motion 2005/06:Ub343 yrkande 9 införa en flexibel lärlingsutbildning som skall kunna påbörjas direkt efter grundskolan men också fungera som en påbyggnad på en yrkesförberedande utbildning. Arbetsgivaren föreslås ha ett långtgående ansvar för elevens yrkesutbild-

ning, men vissa delar av den teoretiska utbildningen kan fortfarande vara skolförlagd. Folkpartiet menar att en lärlingsutbildning kan vara ett alternativ för elever som är skoltrötta efter grundskolan. Ett liknande yrkande finns i Folkpartiets motion 2005/06:Kr376 yrkande 21.

Kristdemokraterna föreslår i motion 2005/06:Ub555 yrkande 22 att ett särskilt lärlingsprogram skall utvecklas inom gymnasieskolans ram. Lärlingsutbildningen skall ge en gedigen yrkesutbildning där kärnämnen kombineras med att karaktärsämnena lärs ut på företag.

Centerpartiet föreslår i motion 2005/06:Kr334 yrkande 37 att en satsning görs på en modern lärlingsutbildning. En sådan skulle kunna innebära utökade möjligheter för ungdomar och skulle också leda till att hantverksyrkena bevaras.

I motionerna 2005/06:Ub230 (kd) och 2005/06:Ub323 (kd) föreslås att en lärlingsutbildning skall införas i en pilotkommun, nämligen i Heby kommun respektive Söderhamns kommun. I motion 2005/06:Ub259 (fp, kd, m, c) yrkande 1 föreslås en försöksverksamhet med ett nationellt program för lärlingsutbildning i Jönköpings län. I motion 2005/06:Ub294 föreslår motionärerna att småföretag som tar emot en lärling bör få garantier för de pengar som investeras i lärlingen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Skolverket redovisade den 1 februari 2006 ett regeringsuppdrag att utforma förslag till en gymnasial lärlingsutbildning (dnr 61-2005:00191). Verket har fört en dialog med företrädare för arbetsmarknadens parter, yrkesnämnder, referensgrupper för skolhuvudmän och lärare. Skolverket gör bedömningen att införandet av en gymnasial lärlingsutbildning har goda förutsättningar att fungera som en hävstång i förändringen av den gymnasiala yrkesutbildningen. Förslaget bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Utskottet anser att beredningen bör avvaktas.

Kärn- och karaktärsämnena

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandena som rör förändringar avseende kärnämnen i de olika programmen och om innehåll och omfattning av kärn- och karaktärsämnena. Utskottet hänvisar till tidigare ställningstaganden och till pågående utredningsarbete.

Jämför reservationerna 22 (m, fp, kd, c) och 23 (kd).

Motionerna

Moderaterna föreslår i motion 2005/06:Ub283 yrkande 10 att antalet **kärnämnen** i gymnasieskolan minskas till fem. Man menar att samtliga gymnasieelever bör läsa svenska (200 poäng), engelska (100 poäng), matematik (100 poäng), samhällskunskap (100 poäng) och historia (100 poäng). Detta lämnar utrymme för att öka tiden för karaktärsämnen och fördjupning. Moderaterna föreslår i samma motions yrkande 11 samt i motion 2005/06:Ub238 yrkande 24 att alternativa kurser i svenska, engelska, matematik och historia införs för elever på yrkesinriktade program. Kurserna skall ha en tydlig inriktning mot det program eleven går, men inte ge högskolebehörighet. Man framhåller dock i motion 2005/06:Ub283 yrkande 12 att alla elever har en möjlighet att kombinera en starkt yrkesinriktad utbildning med kurser som ger grundläggande högskolebehörighet. Ingen elev skall alltså tvingas att läsa svåra och högskoleförberedande kurser, men de som så vill skall få den möjligheten. Folkpartiet menar i motion 2005/06:Ub343 yrkande 12 att kursplanerna i kärnämnen bör anpassas efter utbildningens karaktär och elevernas behov. Man menar att gymnasieskolan är felkonstruerad eftersom alla elever inte skall gå vidare till högskola och bli akademiker.

Ett antal yrkanden om **innehåll och omfattning** av vissa kärn- och karaktärsämnen har väckts. Folkpartiet föreslår i motionerna 2005/06:Ub343 yrkande 21 och 2005/06:Kr8 yrkande 7 att det i ämnet svenska införs två betyg, ett i litteratur och ett i den språkliga delen av ämnet. Man menar också att två svenskbetyg är en tydlig markering att ämnet svenska är ett bildningsämne. I motion 2005/06:Kr8 yrkande 4 anser Folkpartiet att tydligare och konkretare mål bör införas i svenska för att förstärka ämnet. I yrkande 6 framhålls att grammatikkunskaperna behöver förbättras och den skriftliga förmågan utvecklas. Kristdemokraterna föreslår i motion 2005/06:Ub555 ett antal förändringar som rör kärn- och karaktärsämnen. I yrkande 12 menar man att religionskunskapsämnet bör utvecklas då det är en naturlig förankringsbas för värdegrundsarbetet. Samtidigt menar man att kristendomens betydelse som bas för svensk kultur och tradition inte kan överskattas och att kristendomen därför bör ha en särställning i religionsundervisningen. Kristdemokraterna understryker i yrkande 14 att religion som karaktärsämne inte bör få mindre utrymme i den nya timplanen för gymnasieskolan. Kristdemokraterna understryker i yrkande 11 att införandet av historia som kärnämnä inte får leda till en försämring av historiekunskaperna för de elever som i dag läser historia i gymnasieskolan. Kristdemokraterna menar slutligen i yrkande 13 att de moderna språkens ställning i gymnasieskolan bör stärkas. Man menar att språkkunskaper är avgörande för rörligheten i Europa och bidrar också till förståelse, respekt och tolerans för andra kulturer. I motion 2005/06:Ub497 (kd) yrkande 2 anser motionären att de biologiska ursprungsfrågorna bör koncentreras till filosofifämnet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet har vid ett flertal tillfällen – senast i betänkande 2004/05: UbU6 – slagit fast att man anser att gymnasieskolan skall vara en skola med en minsta gemensam kunskapsbas för såväl studie- som yrkesförberedande utbildningar. Därför bör **kärnämnen** vara gemensamma för samtliga utbildningar. En annan sak är den möjlighet till s.k. infärgning som finns och som kommer att förstärkas genom det arbete med att fastställa nya kursplaner som pågår. Infärgning innebär att undervisningen i kärnämneskurserna präglas av den utbildning som eleven går. Vissa mål i kärnämnen kan t.ex. uppnås genom samverkan med karaktärsämnen. Utskottet tog vidare ställning till poängplanen för gymnasieskolan, där de gemensamma kärnämnen framgår, i betänkande 2004/04:UbU13. Utskottet menade då att antalet kärnämnen bör vara nio efter att historia tillförts poängplanen och att den sammanlagda omfattningen av kärnämnen bör motsvara 800 gymnasiepoäng. Utskottet har ingen annan uppfattning nu.

Vad gäller yrkandena om förändrat **innehåll och omfattning av kärn- och karaktärsämnen** hänvisar utskottet till regeringens beslut om nya program mål för gymnasieskolan och till Skolverkets pågående arbete med att se över ämnen och kursplaner. Skolverket har redogjort för sina överväganden i rapporten *Redovisning av uppdrag avseende ämnesbetyg för gymnasieskolan m.m.* (dnr 61-2004:2637). Kursplanerna kommer att presenteras under våren 2006. Vad gäller moderna språk hänvisar utskottet också till att regeringen i propositionen *En ny värld – en ny högskola* (prop. 2004/05:162) aviserat att man avser att utreda hur andra moderna språk än engelska kan ges ett större värde vid meritvärdering till högre utbildning. Utskottet anser det självfallet att svenska språket har en stark ställning i skolan och utgår ifrån att detta också kommer till uttryck i de nya kursplanerna. I övrigt vad gäller svenska språket hänvisar utskottet till kulturutskottets betänkande *Bästa språket – en samlad svensk språkpolitik* (prop. 2005/06:2, bet. 2005/06:KrU4).

Entreprenörskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå yrkanden om entreprenörskap i undervisningen och om inrättande av ett nationellt program med inriktning mot företagande och entreprenörskap.

Jämför reservationerna 24 (m, fp, kd, c) och 25 (kd).

Motionerna

Ett antal yrkanden behandlar **entreprenörskap** som ett inslag i **undervisningen** och entreprenörandan i gymnasieskolan. I motion 2005/06:Ub274 (fp) yrkande 1 menar motionären att skolan måste lägga grunden för att stimulera entreprenörsanda och eget företagande. Motionären anser att för att fler ungdomar skall stimuleras att starta eget måste skolans syn på entreprenörskap förändras och elever måste ges möjlighet att få inblick i företagens vardag. Också i motion 2005/06:Ub304 (kd) yrkande 1 anser motionären att det finns behov av att satsa på ungdomars företagsamhet och därmed entusiasmera dem och inge framtidstro inför lärande, arbetsliv och eget företagande. Folkpartiet anser i motion 2005/06:Ub343 yrkande 14 att det är viktigt att gymnasiet kan erbjuda entreprenörskap som en del av undervisningen på såväl studieförberedande som yrkesförberedande program eftersom kunskaper om företagande gör att fler vågar ta steget att starta eget. Också i motion 2005/06:Kr376 yrkande 15 framhåller Folkpartiet att entreprenörskap i skolan är ett sätt att tidigt väcka intresset för att bli företagare. I motion 2005/06:Ub274 (fp) yrkande 2 menar motionären att det skall vara en målsättning att minst 50 % av gymnasieskolorna skall erbjuda en entreprenörskaps- eller företagarinriktning. I yrkande 3 menar motionären vidare att det är extra angeläget att gymnasieskolor i ekonomiskt svaga regioner – där traditionen av entreprenörskap är svag – inför sådana utbildningar. I motion 2005/06:Ub480 (s) anser motionären att skolundervisningen bör främja entreprenörskap av alla slags former, t.ex. det demokratiska entreprenörskapet, kooperativet.

Kristdemokraterna anser i motion 2005/06:Ub555 yrkande 15 att det borde inrättas ett **nationellt program** med speciell inriktning på företagande och entreprenörskap. Programmet bör inriktas på samarbete mellan små, medelstora och stora företag inom samhällets alla sektorer. I motion 2005/06:Ub259 (m, fp, kd, c) yrkande 2 föreslås att en försöksverksamhet med ett nationellt program med speciell inriktning på företagande och entreprenörskap skall startas i Jönköpings län.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet har behandlat motsvarande yrkanden om **entreprenörskap i undervisningen** i betänkande 2004/05:UbU6. Utskottet hänvisade då till följande. I propositionen om förändringar i gymnasieskolan presenterade regeringen ytterligare fyra perspektiv som skall beaktas vid utformningen av program mål och kursplaner, varav ett är ett entreprenörskapsperspektiv. Skolverket har fått i uppdrag att beakta dessa perspektiv när verket föreslår hur de nya kursplanerna skall utformas. Skolverket har redogjort för sina överväganden i rapporten *Redovisning av uppdrag om förslag till program mål, gemensamma ämnen och nationella inriktningar för gymnasieskolan* (dnr 61-2004:2637) men har ännu inte redovisat de nya kursplanerna. Utskottet hänvisade också i betänkande 2004/05:UbU6 till att regeringen i

december 2004 beslutade att ge ett uppdrag till Verket för näringslivsutveckling (Nutek) att genomföra ett utökat nationellt program för att främja entreprenörskap. Programmet skall genomföras perioden den 1 januari 2005 till den 31 december 2007 och syfta till att öka intresset för och kunskaperna om entreprenörskap i grund- och gymnasieskolan samt i högskolan. Utskottet vill nu också peka på att Yrkesutbildningsdelegationen och Myndigheten för skolutveckling samverkar i en satsning på idéskolor inom yrkesprogrammen under 2005 och 2006 med syfte att engagera skolor i ett nationellt nätverk för att sprida kunskaper och erfarenheter från ett eller flera särskilt prioriterade utvecklingsområden. Målet är bl.a. att stärka ett entreprenöriellt förhållningssätt hos dem som lämnar de yrkesinriktade programmen för att öka nyföretagandet och utvecklingen i arbetslivet och öka de ungas valmöjligheter. Yrkandena om inrättande av ett **nationellt program** med speciell inriktning på företagande och entreprenörskap har utskottet behandlat senast i betänkande 2003/04:UbU13. Utskottet menade då att möjligheten att fastställa lokala inriktningar inom nationella program, och det kommande entreprenörskapsperspektivet som kommer att införas, var tillräckligt för att tillgodose behovet av entreprenörskap. Utskottet har ingen annan uppfattning nu.

Vissa ämnen och kunskapsområden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om särskilda insatser för att upplysa om kommunismens illdåd, privatekonomi, modersmål, sex och samlevnad samt alkohol, narkotika och tobak (ANT). Även yrkanden om volontärverksamhet inom det individuella valet, körkortsutbildning, hjärt- och lungräddning samt kost- och näringslära bör avslås.

Jämför reservation 26 (kd).

Motionerna

Kristdemokraterna har i motion 2005/06:Ub555 framställt en rad yrkanden om ämnen och kunskapsområden man anser bör ingå i gymnasieskolan. I yrkande 10 föreslås att särskilda insatser skall göras för att upplysa om kommunismens illdåd mot mänskligheten. I yrkande 16 föreslår Kristdemokraterna att en utredning skall klarlägga hur privatekonomiska kunskaper bättre skall kunna erhållas i gymnasieskolan. Kristdemokraterna föreslår vidare i yrkande 25 att elever bör kunna fortsätta läsa sitt modersmål i gymnasieskolan. Undervisningen i modersmål bör dessutom ge lika många poäng som undervisning i moderna språk. Sex- och samlevnadsundervisningen bör enligt Kristdemokraterna (yrkande 27) inte enbart fokusera på den biologiska dimensionen utan behandlas i en rad ämnen. Undervis-

ningen bör också genomsyras av värdegrunden. När det gäller ANT-utbildningen menar Kristdemokraterna (yrkande 28) att samhället har intagit en mer drogliberal inställning och att skolorna därför måste ta ett större ansvar och förbättra sin ANT-undervisning. I yrkande 32 föreslår Kristdemokraterna att det – för att tillvarata ungdomars engagemang – skall finnas en möjlighet att ingå i volontärverksamhet inom ramen för det individuella valet.

I motionerna 2005/06:Ub388 (s) och 2005/06:Ub558 (s) menar motionärerna att teoretisk körkortsutbildning skall kunna ges inom gymnasieskolans ram. I motion 2005/06:Ub442 (s) föreslås att civilförsvarsutbildning, i form av information och utbildning i krishantering, bör införas för alla ungdomar i skolan. Utbildning i hjärt- och lungräddning föreslås i motion 2005/06:Ub405 (s) ges i större omfattning i gymnasieskolorna. I motion 2005/06:Ub365 (s) föreslås att kost- och näringslära blir ett självständigt ämne inom hotell- och restaurangprogrammet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Vad gäller yrkandet om insatser för att upplysa om kommunismens illdåd menar utskottet – liksom i betänkande 2003/04:UbU13 – att sådan undervisning kan ges inom de samhällsorienterande ämnena. Utskottet erinrar också om att historia efter riksdagens beslut 2004 blir kärnämnena i gymnasieskolan från hösten 2007. Ett yrkande om att konsumentkunskap skall vara ett obligatoriskt ämne i gymnasieskolan behandlades i betänkande 2003/04:UbU13. Utskottet föreslog då att yrkandet borde avslås då det inte enligt utskottets uppfattning fanns utrymme för ytterligare obligatoriska ämnen i gymnasieskolan. Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget. Utskottet har ingen annan uppfattning nu och menar därför att inte heller någon utredning om detta bör tillsättas. Vad gäller tidsbegränsningen av rätten till modersmålsundervisning menar utskottet att detta främst är en fråga för regeringen då detta regleras i gymnasieförordningen. Om eleven har ett särskilt behov av modersmålsundervisning har han eller hon, enligt gällande bestämmelser, rätt till sådan under en längre tid.

Skolverket har fått i uppdrag att göra en översyn för målen för sex- och samlevnadsundervisningen i grund- och gymnasieskolan. En redovisning som avser kursplanerna för gymnasieskolan har lämnats i samband med den ovan nämnda redovisningen av uppdraget avseende ämnesbetyg för gymnasieskolan m.m. Skolverket anser det önskvärt att sex- och samlevnadsperspektivet speglas i så många kärnämnen som möjligt så att området sex och samlevnad på så sätt stärker sin position i gymnasieskolan. I läroplanen för gymnasieskolan (Lpf 94) betonas rektors ansvar för skolans resultat för vissa utpekade områden. Bland annat ansvarar rektor för att eleverna får kunskaper om sex och samlevnad samt om riskerna med tobak, alkohol, narkotika och andra droger. Efter att Skolverket 1999 genomfört en kvalitetsgranskning av undervisningen om tobak, alkohol

och andra droger som visade på flera brister har Skolverket gjort ett material riktat till rektor för att inspirera och stödja skolans arbete med grundläggande värden och de ämnesövergripande kunskapsområdena. Vidare stöder Myndigheten för skolutveckling, i samverkan med Folkhälsoinstitutet, Alkoholkommittén och Mobiliseringen mot narkotika, skolorna i deras verksamhet med att informera om alkohol och narkotika. Utskottet vill också peka på det arbete som pågår inom Utbildnings- och kulturdepartementet med en ny skollag. Inom ramen för arbetet övervägs rektors roll och uppgifter. Utskottet konstaterar vidare att reglerna för lokala kurser innebär att styrelsen för utbildningen får besluta om att inrätta sådan kurs. Vidare skall en lokal kurs ge kunskaper i ett eller flera ämnen inom ett bestämt kunskapsområde och svara mot sådana behov som inte tillgodoses genom en nationellt fastställd kursplan. Utskottet vill peka på vikten av att lokala kurser har ett innehåll som är av hög kvalitet och välkomnar därför – i enlighet med vad regeringen meddelat i proposition 2003/04:140 – att Skolverket från hösten 2007 skall pröva och fastställa lokala kurser.

Vad gäller yrkanden om att införa nya ämnen anser utskottet att den kursplaneöversyn som ännu inte är avslutad bör avvaktas. Övriga yrkanden om att införa nya kunskapsområden i gymnasieskolan är enligt utskottets mening inte en fråga för riksdagen då de antingen kan rymmas inom befintliga ämnen eller kan anordnas som en lokal kurs.

Ämnesbetyg

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå ett motionsyrkande om att upphäva beslutet att återinföra ämnesbetyg. Även yrkandena om förändringar av ämnesbetyget bör avslås.

Jämför reservationerna 27 (fp, kd, c) och 28 (m).

Motionerna

Moderaterna föreslår i motion 2005/06:Ub283 yrkande 17 att riksdagen upphäver beslutet att återinföra ämnesbetyg. Man menar att införandet av ämnesbetyg kommer att få långtgående konsekvenser och är ett steg i att avskaffa valfriheten och den kursutformade gymnasieskolan. Vidare pekar Moderaterna dels på att en ny målhierarki måste skapas, dels att ämnesbetyg kan hindra elever från fördjupningar i ett ämne om man därmed riskerar att sänka ett högt betyg från tidigare.

Folkpartiet anser i motion 2005/06:Ub343 yrkande 19 att ämnesbetyg bör införas. Man föreslår att varje skolämne skall ha slutmål som är anpassade till programmets karaktär och att delmål sätts upp som skall följa på varandra i en stegvis kunskapsprogression. Slutbetyget i ett ämne skall visa kvaliteten på elevens kunskaper i förhållande till slutmålen för ämnet.

Kristdemokraterna anser i motion 2005/06:Ub555 yrkande 8 att en övergång från kursbetyg till ämnesbetyg bör ske. Man förespråkar en modell där betyg sätts efter varje avslutad kurs och att kursbetygen sedan vägs samman till ett ämnesbetyg. Ämnesbetyget föreslås sedan viktas mot andra ämnesbetyg utifrån de ingående kursernas svårighetsgrad och poängtal för att få fram ett medelvärde i slutbetyget.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Riksdagen beslutade hösten 2004 att ämnesbetyg skall införas för dem som börjar i gymnasieskolan hösten 2007 (prop. 2003/04:140, bet. 2003/04:UbU13, rskr. 2004/05:4). Ämnesbetyget innebär att ett nytt betyg sätts varje gång en elev avslutar en kurs i ett visst ämne och ersätter ett tidigare betyg i ämnet varvid ett nytt ställningstagande till elevens samlade kunskaper görs i förhållande till kunskapsmålen. Det som slutligt avgör ämnesbetyget blir elevens kunskaper då det sista betyget i ämnet sätts. Utskottet anser – liksom tidigare – att införandet av ämnesbetyg kommer att förbättra studiesituationen för eleverna i gymnasieskolan, bl.a. genom att risken för stress minskar då det finns möjligheter att i ett senare skede påverka sina betyg genom att de olika kurserna vägs samman när ämnesbetyget sätts. En ökad helhetssyn på studierna kommer att bli möjlig genom att fragmentiseringen minskar till förmån för helheten. På studievägar där flera kurser i ett ämne ingår kan studierna läggas upp mer långsiktigt och med slutmålet i fokus om ämnesbetyg införs. I ett system där ämnesbetyg sätts efter varje kurs bedöms elevens kunskande i hela ämnet.

Fler steg i betygsskalan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om fler steg i betygsskalan med hänvisning till tidigare ställningstaganden.

Jämför reservation 29 (m, fp, kd, c).

Motionerna

Moderaterna anser i motion 2005/06:Ub283 yrkande 18 att betygssystemet kräver fler betygsssteg för att bli rättvist. Man menar att ju färre steg, desto trubbigare är betygssystemet och det urholkas därmed som informationskälla om elevens kunskapsutveckling.

Folkpartiet anför i motion 2005/06:Ub343 yrkande 20 att en sexgradig målrelaterad betygsskala bör införas. Eftersom flertalet kurser i gymnasiet kommer att förlängas och omfatta minst 100 poäng kommer det att bli lättare att göra differentierade bedömningar än för kortare kurser.

Kristdemokraterna föreslår i motion 2005/06:Ub555 yrkande 7 att sex betygssteg införs. Man menar dels att det inte får vara för långt mellan stegen i betygsskalan om betygssystemet skall motivera eleven att försöka uppnå nästa steg, dels att betygssystemet inte får vara alltför trubbigt eftersom informationen som då ges blir bristfällig.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Yrkanden om fler betygssteg har vid flera tillfällen under senare år avslagits av riksdagen på förslag av utskottet (senast i bet. 2004/05:UbU7 *Betyg*). I betänkande 2002/03:UbU12 pekade utskottet på att skillnaden mellan olika betyg skall vara kvalitativ och att detta innebär att skillnader skall formuleras som kunnande av olika kvalitet. Ett betygssystem som baseras på verbalt beskrivna kvaliteter gör det betydligt svårare att ha många betygssteg. Antalet steg i betygsskalan bygger på att kunskapskvaliteter för olika steg kan identifieras och beskrivas i betygskriterier. En förändring av antalet steg skulle innebära en genomgripande förändring av betygssystemet. Utskottet hänvisade också till utvecklingssamtalen och den möjlighet som finns inom ramen för dessa att utbyta information om elevens framsteg liksom att komma överens om vilka åtgärder som behövs för att stödja eleven i det fortsatta arbetet. Utskottet har ingen annan uppfattning nu.

Nationella prov

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandena om nationella prov med hänvisning till pågående insatser.

Jämför reservationerna 30 (fp, kd) och 31 (kd).

Motionerna

Folkpartiet föreslår i motion 2005/06:Ub343 yrkande 18 att nationella prov skall införas i **fler ämnen** eftersom man menar att proven är ett sätt att säkerställa en rättvisare och mer likvärdig betygssättning.

Kristdemokraterna framhåller i motion 2005/06:Ub555 yrkande 9 att – även om upplägget i gymnasieskolans kärnämnen bör variera beroende på program – de nationella proven inte bör ha olika svårighetsgrad beroende på om provet är avsett för ett yrkesprogram eller ett studieförberedande program. Kristdemokraterna anser att Skolverket bör ha denna utgångspunkt i den **revidering** av de nationella proven som kommer att genomföras.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandena avslås.

När det gäller yrkandet om nationella prov i **fler ämnen** hänvisar utskottet till det uppdrag att vidareutveckla det nationella provsystemet som regeringen i december 2004 gav Skolverket (U2004/5293/S). Uppdraget består i att vidareutveckla det nationella provsystemet. Enligt uppdraget skall det nationella provsystemet bestå av

- nationella ämnesprov för år 5 och år 9 i grundskolan och nationella kursprov för gymnasieskolan och gymnasial vuxenutbildning,
- en provbank med prov inom olika ämnesområden och för olika åldrar i grundskolan respektive för gymnasieskolan och den gymnasiala vuxenutbildningen samt
- diagnostiskt material för grundskolan.

Skolverket skall årligen redovisa hur det nationella provsystemet utvecklas samt en plan för hur provsystemet skall utvecklas. Vad gäller yrkandet om utgångspunkten för **revidering** av de nationella proven konstaterar utskottet att Skolverkets uppdrag inte innebär att någon uppdelning i svårighetsgrad skall göras.

Andra betygs- och bedömningsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandena om att införa en möjlighet att tentera upp betyg under gymnasietidens gång, tillsyn över betygens likvärdighet, externa examinatorer och utvecklingssamtal.

Jämför reservationerna 32 (m, fp, kd, c), 33 (fp), 34 (fp) och 35 (kd).

Motionerna

Moderaterna föreslår i motion 2005/06:Ub283 yrkande 19 att elever bör ges möjlighet att **tentera upp** sina betyg under gymnasietidens gång. Elever som på olika sätt inhämtat djupare kunskaper bör kunna göra en särskild prövning. Samtidigt bör reglerna för tillträde till den kommunala vuxenskolan stramas upp så att det tydligt framgår att elever inte är behöriga att läsa en kurs i vilken de har lägst betyget Godkänd.

Folkpartiet anser i motion 2005/06:Ub343 yrkande 17 att Skolverket skall skärpa **tillsynen** av betygssättningen då det annars finns en risk att rättvisan i betygssättningen och betygens legitimitet ifrågasätts.

Folkpartiet föreslår också i motion 2005/06:Ub343 yrkande 22 att **externa examinatorer** skall införas för att göra betygen mer rättvisa och likvärdiga. De externa examinatorerna skall tillsammans med den undervisande läraren sätta elevens slutbetyg i examen.

Kristdemokraterna anser i motion 2005/06:Ub555 yrkande 34 att elevens utveckling bör följas upp under regelbundna **utvecklingssamtal** mellan skolan, eleven och föräldrarna under hela gymnasietiden. Man framhåller att sådana samtal är viktiga både för att ge eleverna det stöd de behöver och för att ge dem inflytande över studiernas utformning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet anser inte att en möjlighet att **tentera upp betyg** under gymnasietiden bör införas. Bestämmelsen som hindrar detta infördes efter avisering i proposition 1994/95:174 (bet. 1994/95:UbU19, rskr. 406) och motiverades dels med att prövning för högre betyg på vissa håll satts i system, vilket urholkar betygssystemet, dels med pedagogiska skäl, nämligen att elevernas studier i andra kurser riskerar att bli lidande och den naturliga rytmen i studierna störd. Utskottet delar denna uppfattning. Utskottet vill i sammanhanget peka på möjligheten för en elev att inom gällande regelverk tentera av kurser i gymnasieskolan om han eller hon inte tidigare fått betyg på kursen eller fått betyget Icke godkänd (7 kap. 14–16 §§ gymnasieförordningen).

Vad gäller yrkandet om ökad **tillsyn** över betygens likvärdighet vill utskottet anföra följande. För att ytterligare öka likvärdigheten i bedömningen av eleverna utformade Skolverket våren 2004 en handlingsplan för en mer rättssäker och likvärdig betygssättning. I handlingsplanen ingår bl.a. att uppmärksamma likvärdighetsfrågorna vid Skolverkets inspektioner, att förbättra de nationella provens stödjande roll och att på olika sätt verka för att stärka kunskaperna om bedömning och betygssättning i lärar- och rektorsutbildningarna. I handlingsplanen ingår också att ge direkt stöd till skolorna. Vid inspektionerna kontrollerar verket hur skolan kvalitetssäkrar betygssättningen. I betänkande 2004/05:UbU7 *Betyg* behandlade utskottet en redogörelse från Riksrevisionens styrelse (2004/05:RRS4) där styrelsen ansåg att det fanns behov av statliga insatser för att komma till rätta med flera brister i betygssystemets tillämpning. Utskottet menade, efter en genomgång av insatserna för att förbättra likvärdigheten i betygssättningen, att frågan var tillräckligt uppmärksammat.

I betänkandet *Betyg* (bet. 2004/05:UbU7) behandlades motsvarande yrkande om **externa examinatorer**. Utskottet anförde då att examination kan genomföras på flera sätt inom nuvarande system – t.ex. skriftliga och muntliga prov, hemskrivningar, projektarbeten och enskilda arbeten – och utskottet fann därför inte att det fanns behov av en reglering avseende just externa examinatorer. Utskottet har ingen annan uppfattning nu.

När det gäller **utvecklingssamtal** på gymnasieskolan hänvisar utskottet – liksom i betänkande 2003/04:UbU13 – till 7 kap. 19 § gymnasieförordningen. Där stadgas att rektor skall se till att det minst en gång per termin ges en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation, s.k. utvecklingssamtal. Utvecklingssamtalet skall genomföras med

den individuella studieplanen som grund. I fråga om elever som inte fyllt 18 år skall även vårdnadshavarna få sådan information. Yrkandet är enligt utskottet tillgodosett.

Införande av nya examina

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå yrkandena om nya examina med hänvisning till beslutet om att införa en gymnasieexamen från hösten 2007.

Jämför reservation 36 (m, fp, kd, c).

Motionerna

Moderaterna föreslår i motion 2005/06:Ub283 yrkande 20 att två examina införs – en akademisk och en yrkesexamen. Den akademiska bör ge grundläggande behörighet till högskolan och omfatta Godkänd i kurser som omfattar 90 % av de 2 500 gymnasiepoängen. Dessa godkända kurser bör inkludera svenska A och B, matematik A, engelska A samt gymnasiearbetet. Yrkesexamen bör utformas tillsammans med respektive branschförbund, men ett riktmärke bör vara att den innebär Godkänd i kurser som omfattar 90 % av de 2 500 gymnasiepoängen. Dessa godkända kurser bör inkludera yrkesämnena.

Folkpartiet redogör i motion 2005/06:Ub343 för de examensformer man anser bör införas. I yrkande 4 föreslås att en studentexamen för treåriga studieförberedande program som ger grundläggande behörighet till högskolan införs. Vidare bör yrkesförberedande program för olika yrken och av varierande längd avslutas med en yrkesexamen (yrkande 7). Vidare föreslås i yrkande 8 att en gymnasieingenjörsexamen införs. En sådan examen skall enligt förslaget vara möjlig att få efter ett fjärde år på det tekniska programmet. Slutligen föreslår Folkpartiet i yrkande 10 att en lärlingsexamen – eller ett gesällbrev beroende på vad som gäller för yrket i fråga – införs för dem som genomgått lärlingsutbildning.

Kristdemokraterna anser i motion 2005/06:Ub555 yrkande 18 att varje program bör leda till en gymnasieexamen men att innehållet i examen, framför allt karaktärsämnena, skall kunna variera utifrån programmets mål och timplan. Gymnasieexamen bör också ge behörighet till olika högskole- eller yrkeshögskoleutbildningar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

De elever som påbörjar sin utbildning efter den 1 juli 2007 kommer – om de uppfyller kraven – att få en gymnasieexamen (prop. 2003/04:140, bet. 2003/04:UbU13). Gymnasieexamen kommer att motsvara kraven för nuvarande grundläggande behörighet för utbildning på grundnivå till hög-

skolan samt, utöver det, innebära krav på godkänt betyg på ett gymnasiearbete. Syftet med examen är att befästa och förstärka kvaliteten i svensk gymnasieutbildning. Ett examensbevis skall vara ett kvalitetsbevis som ger information om att utbildningens mål som helhet är uppnådda. Riksdagen beslutade nyligen att godkänna regeringens förslag om riktlinjer för behörighet till högskoleutbildning, vilka innebär att grundläggande behörighet får den som fullföljt ett gymnasieprogram och erhållit lägst betyget Godkänd i minst 2 250 gymnasiepoäng inklusive Godkänd i gymnasiearbetet (prop. 2004/05:162, bet. 2005/06:UbU3).

I samband med beslutet om gymnasieexamen och även senare under samma riksmöte (bet. 2004/05:UbU6) behandlade utskottet yrkanden om att andra examina skulle införas, liknande dem som nu framförs. Utskottet menade att det genom införandet av en gymnasieexamen inte fanns behov av ytterligare examina och föreslog att yrkandena skulle avslås. Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget vid båda tillfällena. Utskottet har ingen annan uppfattning nu.

Elevinflytande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå yrkandena om elevinflytande med hänvisning till pågående utredningsarbete.

Jämför reservation 37 (m, fp, kd, c).

Motionerna

Folkpartiet anser i motion 2005/06:Ub343 yrkande 31 att elever med stigande ålder bör få ta ett allt större ansvar för skolans målpuppfyllelse. Eleverna bör framför allt få ett allt större ansvar för att kunskapsmålen nås och att ordningen fungerar på skolan.

Kristdemokraterna menar i motion 2005/06:Ub555 yrkande 29 att en lagstadgad miniminivå för elevinflytande bör införas där inflytandet konkretiseras. Skolverket bör dessutom utarbeta måldokument för elevinflytandet och också utöka kontrollen av elevinflytandets tillämpning i skolorna (yrkande 30). Kristdemokraterna anser också (yrkande 31) att elevrådsarbete bör redovisas i slutbetyget som meriterande för eleven.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Frågor om att stärka elevers inflytande behandlas inom ramen för det skollagsarbete som pågår inom Utbildnings- och kulturdepartementet. Utskottet anser att beredningsarbetet bör avvaktas.

Elevhälsa

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå yrkanden som rör elevvården och skolhälsovården. I huvudsak hänvisas till pågående insatser och utredningsarbete.

Jämför reservationerna 38 (fp, kd, c) och 39 (fp).

Motionerna

Kristdemokraterna anser i motion 2005/06:Ub555 yrkande 26 att **elevvården** bör få större möjligheter att arbeta med förebyggande hälsovård. Eftersom psykiskt och fysiskt välbefinnande är av avgörande betydelse för lärandet är det viktigt att alla kommuner inventerar behovet av elevvårdspersonal och åtgärdar det som varit eftersatt.

Folkpartiet menar i motion 2005/06:Ub343 yrkande 63 att **skolhälsovården** bör genomgå en kvalitetsreform så att den blir mer professionell och ändamålsenlig.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Skolhälsovården regleras i 14 kap. skollagen. Där anges att skolhälsovård skall anordnas bl.a. i gymnasieskolan och att skolhälsovården har till ändamål att följa elevernas utveckling, bevara och förbättra deras själsliga och kroppsliga hälsa och verka för sunda levnadsvanor. Den skall främst vara förebyggande och skall omfatta hälsokontroller och enkla sjukvårdsinsatser. I propositionen *Hälsa, lärande och trygghet* (prop. 2001/02:14) gjorde regeringen bedömningen att elevhälsa skulle ses som ett nytt verksamhetsområde inom skolan. **Skolhälsovård, elevvård** och specialpedagogiska insatser skulle ingå. Arbetet med elevhälsa borde enligt regeringen ses som en del av skolans lärandeuppdrag och det samlade arbetet för en god hälsa. Det förebyggande arbetet borde betonas. Vissa frågor behövde dock beredas ytterligare innan verksamhetsområdet infördes. Utskottet delade regeringens uppfattning om det nya verksamhetsområdet elevhälsa (bet. 2001/02:UbU6). Utformningen av elevhälsan behandlas inom ramen för det skollagsarbete som pågår inom Utbildnings- och kulturdepartementet. Utskottet anser att beredningsarbetet bör avvaktas.

Arbetsmiljö och ordning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande arbetsmiljö, ordningsregler, åtgärder för upprätthållande av ordningen i skolan, elevens rättigheter och skyldigheter samt antecknande i terminsbetyg om olovlig frånvaro.

Jämför reservationerna 40 (m, fp, kd, c) och 41 (m, fp, kd, c).

Motionen

I motion 2005/06:Ub343 yrkande 62 framförs att också den fysiska **arbetsmiljön** i skolan bör förbättras. Man menar att om skolbyggnader får förfalla, riskerar det att bli en symbol för att utbildning och kunskap inte är så betydelsefulla. Nedskräpning och klotter får inte heller tolereras.

Folkpartiet framhåller i motion 2005/06:Ub343 yrkande 25 att varje skola bör ha tydliga **ordningsregler** som är väl förankrade hos elever, lärare och föräldrar. Folkpartiet har också i samma motion ett antal förslag om vilka åtgärder som behövs för att upprätthålla ordningen i skolan. I yrkande 26 föreslås att skollagen tydligt skall ange att lärare har rätt att beslagta störande föremål och i yrkande 27 att de skall ha rätt att avvisa störande elever från undervisningen. I yrkande 28 föreslår Folkpartiet vidare att skolan skall ha möjlighet att besluta om kvarsittning, skriftlig varning, föräldrasamtal och avstängning av en elev. Folkpartiet framhåller vidare, yrkande 29, att **elevers rättigheter och skyldigheter** bör tydliggöras. Detta menar man kommer att leda till en starkare elevidentitet, något som gynnar gymnasieskolan både som arbetsplats och som bildningsinstitution. Slutligen anser Folkpartiet i samma motion, yrkande 32, att **olovlig frånvaro** bör noteras i terminsbetyg och skriftliga omdömen för att studiemoralen skall förbättras.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

I 6 kap. 17 § första stycket arbetsmiljölagen (1977:1160) finns bestämmelser om elevernas medverkan i skolans skyddsverksamhet genom elevskyddsombud. Bestämmelser om elevskyddsombudens medverkan finns också i Arbetsmiljöverkets och Skolverkets föreskrifter. I Skolverkets föreskrift om elevmedverkan i skolans **arbetsmiljöarbete** genom elevskyddsombud förtydligas elevskyddsombudens roll (SKOLFS 2004:13). För att informera om bestämmelserna presenterade Skolverket och Arbetsmiljöverket under hösten 2004 en webbhandbok om hur man kan arbeta med arbetsmiljöfrågor i skolan. Sedan juni 2004 pågår en utredning om en översyn av vissa delar av arbetsmiljölagen (dir. 2004:91). I utredningen ingår

bl.a. att se över elevrepresentanternas befogenheter och pröva om möjligheter finns att stärka bevakningarna av elevernas arbetsmiljö. Uppdraget skall redovisas senast den 1 mars 2007.

Utskottet har erfarit att det pågår ett arbete inom Utbildnings- och kulturdepartementet vad avser reglering av en skolas skyldighet att ha **ordningsregler**. Beredningen bör avvaktas.

I 6 kap. gymnasieförordningen framgår de möjligheter som finns för att **upprätthålla ordningen**. Den första åtgärden om en elev begått en mindre förseelse eller uppträtt olämpligt är att läraren på lämpligt sätt skall uppmana honom eller henne att ändra sitt uppförande. Om eleven inte bättrar sig skall läraren försöka utreda orsaken till beteendet. Läraren får också visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av pågående undervisningspass. Vid upprepade förseelser eller olämpligt uppträdande eller en allvarligare förseelse skall rektor försöka utreda orsaken till beteendet och också försöka få eleven att bättra sig. Rektor kan också utdela en varning till eleven och om eleven är omyndig skall vårdnadshavaren kontaktas. Om åtgärderna inte är tillräckliga för att eleven skall ändra sitt beteende – eller om elevens uppförande kan antas inverka skadligt på andra elever eller det finns andra särskilda skäl – får styrelsen för utbildningen stänga av eleven från undervisningen helt eller delvis under högst två veckor av terminen eller förvisa eleven från kommunens eller landstingets gymnasieskola för en viss tid, dock högst tre terminer utöver den termin när beslutet meddelas. I avvaktan på styrelsens beslut kan rektor i akuta situationer fatta beslut med omedelbar verkan. I övrigt hänvisar utskottet till att frågor om lärares befogenheter för att upprätthålla ordningen i skolan behandlas inom ramen för det skollagsarbete som pågår inom Utbildnings- och kulturdepartementet. Slutligen erinrar utskottet om att **elevers rättigheter och skyldigheter** regleras av läroplanen och att det är upp till huvudmannen för skolan att svara för tillämpningen av dessa regler.

Utskottet anser inte att krav på att **olovlig frånvaro** skall skrivas in i terminsbetyg bör införas. I stället bör andra åtgärder vidtas under den tid som frånvaron pågår. Utskottet vill också peka på risken att förlora rätten till studiehjälp vid olovlig frånvaro som ett redan befintligt instrument för att höja studiemoralen hos eleverna (jfr 2 kap. 5 § studiestödslagen).

Övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla motionsyrkandena om behovet av att förbättra studie- och yrkesvägledningen. Riksdagen bör avslå yrkanden om riksrekrytering och möjligheterna att söka till en skola i en annan kommun, skolmåltider och tillgång till kultur i skolan. Slutligen bör yrkandena om att avskaffa registret över sysslösa ungdomar, uppföljning av gymnasiereformen och användandet av en viss pedagogik i gymnasieskolan avslås.

Jämför reservationerna 42 (v, mp), 43 (m, fp, kd, c) och 44 (kd).

Motionerna

Ett antal yrkanden som rör frågor om **riksrekrytering** till gymnasieskolor har väckts. I motion 2005/06:Ub337 (m) pekar motionären på att de elever som söker till gymnasieskolor i utlandet behandlas enligt samma principer som de elever som söker till gymnasieskolor med riksintag. Man menar att de kommunalekonomiska argument som finns för frisökning inte skall begränsa möjligheten för elever som vill studera på en gymnasieskola utomlands som godkänts av Skolverket. I motion 2005/06:Ub244 föreslår motionären att Öckerö kommun bör få rätt till riksrekrytering för det specialutformade fisketekniska gymnasieprogrammet. I motion 2005/06:Kr377 (v) yrkande 3 föreslås att regeringen tillsammans med berörda parter skall verka för att gymnasieskolan i Degerfors ges möjlighet att utvecklas till ett riksrekryterande fotbollsgymnasium.

Kristdemokraterna föreslår i motion 2005/06:Ub555 yrkande 19 att ett försök med frisök – dvs. möjligheten att söka till en gymnasieskola i en **annan kommun** – i hela landet i mån av plats bör införas. De elever som bor inom kommunen bör ha företräde. I motion 2005/06:Ub461 (s) menar motionären att det skall vara elevens hemkommun som skall besluta om huruvida särskilda skäl föreligger för att en elev skall tas in i en gymnasieskola i en annan kommun. Man menar att det är elevens hemkommun som bäst känner eleven, och det är också hemkommunen som skall betala.

Moderaterna framhåller i motion 2005/06:Ub283 yrkande 16 **studie- och yrkesvägledningen** i gymnasievägledningen. Man menar att det faktum att så stor andel av eleverna hoppar av gymnasieskolan, väljer om och läser vidare på kommunala vuxenskolan, visar att det finns skäl att förbättra vägledningen både kvalitativt och kvantitativt. Också Folkpartiet anser att studie- och yrkesvägledningen bör stärkas. I motion 2005/06:Ub343 yrkande 61 understryks betydelsen av att vägledarna har rätt utbildning för att kunna lotsa eleverna till rätt utbildningar.

I motionerna 2005/06:Ub298 (s), 2005/06:Ub300 (mp), 2005/06:Ub422 (s) och 2005/06:Ub561 (s) föreslås att rätten till avgiftsfria **skolmåltider** i gymnasieskolan skall regleras i lag.

Folkpartiet framhåller i motion 2005/06:Kr376 yrkande 36 att ungdomar måste ges möjligheter att få tillgång till **kultur** och den viktiga roll som skolan spelar för att förmedla kultur. Kultur är viktig både för den personliga utvecklingen och för skolarbetet.

Folkpartiet avvisar i motion 2005/06:Kr376 yrkande 1 **registret** över vad ungdomar mellan 16 och 19 år är sysselsatta med, eftersom man menar att registret är alltför integritetskränkande.

Kristdemokraterna anser i motion 2005/06:Ub555 yrkande 37 att Skolverket bör få i uppdrag att göra en **uppföljning** av såväl de kvalitativa som de ekonomiska effekterna av gymnasiereformen. Uppföljningen bör redovisas för riksdagen.

I motion 2005/06:Ub424 (s) förespråkar motionärerna att **folkbildningens** pedagogik används i bl.a. gymnasieutbildningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller motionerna 2005/06:Ub283 yrkande 16 och 2005/06:Ub343 yrkande 61 som avser behovet av studie- och yrkesvägledare. Övriga yrkanden bör avslås.

Enligt 5 kap. 9 och 14 §§ skollagen har regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, möjlighet att föreskriva att vissa utbildningar skall stå öppna för sökande från ett bestämt geografiskt område. För att förbättra underlagen för regeringens beslut och höja kvaliteten i de **riksrekryterande** utbildningarna har nyligen närmare föreskrifter utfärdats av Skolverket (SKOLFS 2005:18) om ansökningarnas innehåll och utformning. Utskottet anser att nuvarande ordning för beslut om sådana riksrekryterande utbildningar är ändamålsenlig.

I och med beslutet om propositionen *Kunskap och kvalitet – Elva steg för utveckling av gymnasieskolan* kommer gymnasieelevernas möjlighet att söka en utbildning på nationellt program i **en annan kommun** att öka. Enligt nu gällande regler finns endast en rätt att läsa ett program som hemkommunen inte erbjuder. Även om programmet erbjuds av hemkommunen införs möjligheten fr.o.m. höstterminen 2007 att inför åren 1 och 2 söka en utbildning i annan kommun. Vissa begränsningar finns – förutom att elever bosatta i kommunen har företräde – genom att elever från en kommun som inte har det nationella programmet eller den nationella inriktningen har företräde. Även den sökande som med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den gymnasieskola dit han eller hon sökt skall ha företräde. Utskottet anser att de regler om s.k. frisökning som nyligen beslutats av riksdagen är väl avvägda och bör träda i kraft som avsett. När det gäller vilken kommun som skall besluta om särskilda skäl föreligger, menar utskottet att nuvarande ordning är rimlig.

Studie- och yrkesvägledarna är en viktig yrkesgrupp i skolan. För att de skall kunna lotsa eleverna till rätt utbildningar och vägval, krävs att de själva har en bra utbildning. Det är viktigt att studie- och yrkesvägledarna dels har kunskaper om elevens förutsättningar, t.ex. vad gäller funktionshinder, dels att de har god insikt i hur arbetslivet ser ut. Många elever har bristande kunskaper om företagande och entreprenörskap. Där har studie- och yrkesvägledarna en viktig roll att spela. Vägledningen behöver i ökad utsträckning resultera i att eleverna blir medvetna om vad deras val får för konsekvenser. Det faktum att så stor andel av eleverna hoppar av gymnasieskolan, väljer om och läser vidare på komvux visar att det finns stora skäl att förbättra vägledningen både kvalitativt och kvantitativt. Detta bör ges regeringen till känna.

När det gäller yrkandena om att avgiftsfria **skolmältider** skall regleras i lag hänvisar utskottet till det arbete som pågår inom Utbildnings- och kulturdepartementet med en ny skollag där frågor om ansvarsfördelningen mellan stat och kommun övervägs.

Utskottet behandlade frågan om **kultur** i skolan senast i betänkande *Grundskolans läroplan och ämnen* (bet. 2003/04:UbU11). Utskottet framhöll då att kultur är viktigt för att utveckla elevernas personlighet och intressen samt pekade på att av de kursplaner som gäller för såväl grundskola som gymnasieskola framgår att olika kulturaspekter skall behandlas inom i princip samtliga ämnen. Hur målen uppnås är en angelägenhet för kommunerna och för dem som är verksamma i skolan. Skolans möjligheter att organisera undervisningen efter lokala behov och intressen är stora. Utskottet har ingen annan uppfattning nu men vill dessutom peka på den satsning som aviserades av regeringen i proposition *Makt att bestämma – Rätt till välfärd* (prop. 2004/05:2). Regeringen redogjorde då för sin avsikt att satsa 60 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden för utveckling av barn- och ungdomskultur.

När det gäller yrkandet om **register** över ungdomar vill utskottet anföra följande. Efter beslut av riksdagen hösten 2004 infördes en bestämmelse i skollagen (1 kap. 18 §) varigenom kommunen löpande skall hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen som fullgjort sin skolplikt men som inte fyllt 20 år är sysselsatta, i syfte att kunna erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder. Utskottet yttrade sig till kulturutskottet i samband med kulturutskottets behandling av proposition *Makt att bestämma – Rätt till välfärd* (prop. 2004/05:2, bet. 2004/05:KrU2, yttrande 2004/05:UbU1y). Utskottet anförde följande i yttrandet.

Utbildningsutskottet anser att det är viktigt att vara restriktiv med upprättande av personregister. Innehållet i och användningen av sådana register måste av integritetsskäl vara väl avvägt. Register kan dock behövas för att underlätta för kommunen att fullgöra sitt uppdrag. Utskottet understryker att det är synnerligen angeläget att säkerställa att endast nödvändig information behandlas i det nu aktuella registret; inte minst för att registret rör unga människor.

Utskottet har ingen annan uppfattning nu.

I proposition *Kunskap och kvalitet – Elva steg för utveckling av gymnasieskolan* meddelade regeringen att man avsåg att ge Skolverket och Myndigheten för skolutveckling uppdrag utifrån sina ansvarsområden med anledning av vad som förslogs i propositionen. Skolverket skall långsiktigt **följa gymnasieskolans** utveckling och rapportera till regeringen hur implementeringen av ändringarna fortskrider. Myndigheten för skolutveckling skall följa och rapportera effekterna av sina insatser för att stödja den lokala utvecklingen. Utskottet utgår ifrån att resultatet kommer att redovisas till riksdagen. Yrkandet är därmed tillgodosett.

Vad gäller yrkandet om att **folkbildningens** pedagogik bör användas i gymnasieskolan hänvisar utskottet till att val av pedagogik är en fråga för den enskilda skolan.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Utveckling av gymnasieskolan, punkt 1 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m), Tomas Högström (m), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om utveckling av gymnasieskolan. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Kr8 yrkande 5, 2005/06:Ub238 yrkande 23, 2005/06:Ub283 yrkandena 1, 2, 6 och 8, 2005/06:Ub343 yrkande 1, 2005/06:Ub426 yrkandena 33 och 34 samt 2005/06:Ub555 yrkande 4.

Ställningstagande

Människor växer med kunskaper. Utbildning ger individen möjlighet att öppna nya dörrar och se nya perspektiv. Bildning ger människor makt och möjlighet att forma sina egna liv. Med utbildning ökar individens valmöjligheter i livet.

I Sverige går praktiskt taget alla vidare från grundskolan till gymnasiet, men långt ifrån alla klarar utbildningen. En av fyra har inte slutförklarad utbildning inom fyra år, trots att utbildningen är avsedd att ta tre år. Av dem som börjar det individuella programmet är det bara en av fem som klarar gymnasiet. Det kan jämföras med att nio av tio elever klarade gymnasieutbildningen 1994. Den stora utslagningen av elever från gymnasieskolan är naturligtvis mycket allvarlig. Lika viktigt som det är att komma in på en utbildning är det att avsluta den.

Framtidens arbetsmarknad kräver hög kompetens, och de ungdomar som över huvud taget inte fullföljer en gymnasieutbildning riskerar att få allt svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. Socialdemokraterna bär det tunga ansvaret för en politik som leder till en så omfattande utslagning. Gymnasieskolan är den skolform som genomgått de största strukturförändringarna de senaste tio åren. En rad reformer har genomförts i program- och inriktningsstrukturen samt i betygssystemet.

Gymnasieskolans utbildningar har blivit alltmer homogena. Skillnaderna mellan de olika programmen minskar och de teoretiska kraven ökar på yrkesinriktade program. Alla elever tvingas läsa in grundläggande högskolebehörighet, oberoende av vilka mål, talanger och intressen som den enskilda eleven har. Socialdemokraternas gymnasiepolitik har lett till en bred utbildning, där kraven har sänkts för att alla skall kunna klara samma kurser. Resultatet har blivit att gymnasieskolan varken lyckas förbereda för yrkeslivet eller för vidare studier. Gymnasieskolans kunskapsmässiga likriktning strider mot tanken att varje individ skall kunna nå sin fulla kapacitet.

Vi vill betona att de grundläggande baskunskaper som alla behöver skall inhämtas i grundskolan, inte på gymnasiet. Det är anledningen till att grundskolan är belagd med skolplikt, medan gymnasieskolan inte är det. Gymnasiet skall bygga vidare på grundskolans kunskaper och eleverna måste här ges möjlighet att välja utbildningsinriktningar av hög kvalitet efter fallenhet och intresse. Genom möjlighet att specialisera sig ökar elevernas motivation.

Olika intressen och olika fallenhet skall tas till vara i teoretisk gymnasiutbildning, yrkesutbildning eller lärlingsutbildning. Våra betydligt högre ambitioner för att skapa gymnasiala yrkes- och lärlingsutbildningar av hög kvalitet kommer att minska utslagningen från gymnasieskolan dramatiskt och minska bristsituationen inom olika hantverksyrken.

2. Värdegrund och demokratiskt uppdrag, punkt 2 (fp)

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om värdegrund och demokratiskt uppdrag. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub343 yrkandena 23 och 24 samt avslår motion 2005/06:Ub555 yrkande 1.

Ställningstagande

Skolans huvuduppgift är att nå kunskapsmålen. Men skolan skall också främja elevernas utveckling till demokratiska medborgare. Dessa uppgifter är sammanbundna med varandra – det är svårt att utvecklas till en människa med demokratiska värderingar utan kunskaper. Det går inte att undervisa om alla människors lika värde på lektionstid, och sedan låta något helt annat hända utanför klassrummet. Skolans ansvar för demokratin gäller både innehållet i undervisningen och att eleverna uppträder på ett respektfullt sätt mot andra. Skolan skall inte vara värdenetral, utan tydligt ta ställning för grundläggande humanistiska och demokratiska värderingar. Den nationella skolinspektionen, som Folkpartiet vill inrätta, skall utöva

en skarp tillsyn i syfte att garantera allsidighet i undervisningen. Samma krav skall ställas på såväl kommunala som fristående skolor, på såväl konfessionella som icke-konfessionella skolor. Religionsundervisningen skall ge grundläggande kunskap om alla religioner och livsåskådningar. Alla trosuppfattningar skall behandlas med saklighet och respekt. All undervisning skall bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet.

3. Värdegrund och demokratiskt uppdrag, punkt 2 (kd)

av Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om värdegrund och demokratiskt uppdrag. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub555 yrkande 1 och avslår motion 2005/06:Ub343 yrkandena 23 och 24.

Ställningstagande

Kristdemokraterna menar att en gemensam värdegrund är nödvändig för att ett mångfasetterat samhälle i ständig förändring skall hålla samman och ha förutsättningar för en god utveckling. Avgörande är att värdegrunden förankras i en god etik. Den värdegrund som skall gestaltas i skolan inbegriper människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom att gymnasieskolan uppmuntrar till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande. En tydlig värdegrund är avgörande för att trygghet och arbetsro skall råda i skolan. Kristdemokraterna anser därför att ett aktivt värdegrundsarbete måste bedrivas i gymnasieskolan. Att arbeta med värdegrunden på ett medvetet sätt är så viktigt och grundläggande för samhället att varje gymnasieskola i sin kvalitetsredovisning bör redogöra för hur arbetet går till.

4. Kursutformning, punkt 3 (m)

av Sten Tolgfors (m), Peter Danielsson (m) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om kursutformning. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub283 yrkande 9 och avslår motion 2005/06:Ub343 yrkande 11.

Ställningstagande

Kursutformningen av gymnasieskolan möjliggör en stark individualisering. Samtidigt utgör programstrukturen en begränsning, och vissa skolor organiserar undervisningen så att valmöjligheterna minimeras till förmån för färdiga utbildningspaket. Det behövs en struktur där gymnasieskolans examinationskrav och högskolans tillträdesregler sänder tydliga signaler till eleverna. Eleverna skall veta vad de behöver läsa för att uppnå nödvändiga förkunskaper och därmed öka sina möjligheter att komma in på den utbildning de vill efter gymnasieskolan. Det innebär inte att hela programstrukturen måste göras om, utan att kursutformningens fördelar tas till vara fullt ut och att de individuella valen utökas.

5. Kursutformning, punkt 3 (fp)

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om kursutformning. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub343 yrkande 11 och avslår motion 2005/06:Ub283 yrkande 9.

Ställningstagande

Det nuvarande kursutformade gymnasiet med många små kurser och stor individuell valfrihet för eleverna har lett till att utbildningen fragmentiserats. Förutom ett stort antal nationella kurser har eleverna också kunnat välja lokala kurser, som ibland varit rena ”hobbykurser”. Språken har delats upp i ett relativt stort antal kurser från nybörjarnivå till en mer avancerad nivå – sammanlagt sju kurser. Eftersom det är lättare att få ett högt betyg på en nybörjarkurs, har eleverna ofta valt att börja med ett nytt språk i högre årskurser i stället för att fortsätta med språk som studerats tidigare. Folkpartiet föreslår att gymnasiet delas in i tydligare program, där en större andel av ämnena utgör karaktärsämnen, och det individuella valet och skolans val minskas. Med de förslag som vi här presenterar kommer alltså valfriheten att öka när det gäller olika program och inriktningar. Därmed minskar valfriheten inom varje program. De studieförberedande utbildningarna får därigenom en bättre kvalitet, och studenterna får en bättre

förberedelse för fortsatta studier på universitet eller högskola. Eleverna på de yrkesförberedande programmen får en mer omfattande yrkesutbildning, eftersom dessa inte nödvändigtvis behöver leda till högskolebehörighet.

6. Ansvarskontrakt, punkt 4 (kd)

av Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ansvarskontrakt. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub555 yrkande 33.

Ställningstagande

Kristdemokraterna ser det gemensamma ansvaret för studierna som en naturlig utgångspunkt. För att eleverna skall lyckas krävs insatser från eleven, skolan och hemmet. Det är ett delat ansvar där alla parter måste hjälpas åt för att främja den enskilde elevens kunskapsmässiga, sociala och individuella utveckling. Det gemensamma ansvaret och vilka delar som konkret åligger respektive part bör utformas i en skriftlig och årlig överenskommelse, ett ansvarskontrakt. När eleven blivit myndig skall kontraktet signeras av eleven och skolan.

7. Särskilt stöd till elever, punkt 5 (kd, c)

av Sofia Larsen (c) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om särskilt stöd till elever. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub555 yrkande 24.

Ställningstagande

Elever med behov av särskilt stöd har en laglig rätt att få det stöd de behöver. Gymnasieskolan måste bli bättre på att tillgodose dessa elevers behov. Den nuvarande tillgången till speciallärare är otillräcklig, vilket drabbar de studiesvaga eleverna. Individuella studieplaner och stöd- och specialundervisning måste utnyttjas i större utsträckning. Elever med olika funktionshinder skall beredas möjligheter till gymnasieutbildning på likvärdiga villkor.

8. Grundläggande behörighet till högre studier, punkt 6 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m), Tomas Högström (m), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om grundläggande behörighet till högre studier. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub343 yrkandena 2 och 13.

Ställningstagande

Syftet med samtliga dagens gymnasieprogram är att förbereda eleverna för vidare studier på högskola och universitet. Det kan låta bra att alla utbildningar skall leda till högskolebehörighet, men i verkligheten blir resultatet förödande för de tusentals ungdomar som tappar motivationen och hoppar av gymnasiet. Resultatet blir också ytlighet i studierna för de elever som skall fortsätta till universitet och högskola.

Tillträdesutredningens förslag om områdesbehörigheter är en lämplig utgångspunkt för regler om särskilda behörighetskrav. Det bör löna sig för gymnasieelever att läsa fördjupningskurser som är relevanta för den utbildning som de vill läsa på högskolan.

Vi anser att mer avancerade gymnasiekurser samt ämnen som är relevanta för den sökta utbildningen skall kunna ge extra meritpoäng. Ett sådant system skulle ge gymnasieeleverna tydliga signaler vid valet av kurser och medföra högre kvalitet i högskolan.

9. Möjlighet att läsa högskolekurser, punkt 7 (m, fp)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Peter Danielsson (m), Tomas Högström (m) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om möjlighet att läsa högskolekurser. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub283 yrkande 7.

Ställningstagande

För de elever som går studieförberedande program bör en variant av det amerikanska "advanced placement"-systemet prövas. Det innebär att högskolekurser görs valbara för elever redan i gymnasieskolan. Dessa kurser ges av särskilt utbildade lärare, och tentamen ordnas tillsammans med ett högre lärosäte.

10. Kommunala skolors självständighet, punkt 9 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m), Tomas Högström (m), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om kommunala skolors självständighet. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub343 yrkande 50.

Ställningstagande

Skolornas självbestämmande skall öka. Beslut om hur undervisningen utformas och hur resurserna används skall fattas av skolans lärare och rektor, där den bästa informationen om elevernas och skolans förutsättningar finns. Ansvarsfördelningen mellan huvudman och profession måste tydliggöras i skollagen. Beslutsbefogenheter och ansvar i skollagstiftningen skall i större utsträckning vara riktade mot lärare och rektorer. Rektor skall ha det övergripande ansvaret för skolans resultat och för att leda och samordna den pedagogiska verksamheten. Till rektors uppgifter skall även höra att ta beslut i sådana frågor som rör enskilda elever och som ofta har karaktär av myndighetsutövning.

11. Samverkan mellan kommunala gymnasier, punkt 10 (kd)

av Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om samverkan mellan kommunala gymnasier. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub555 yrkande 5.

Ställningstagande

För Kristdemokraterna är det viktigt att gymnasieskolan ger ett rikt utbildningsutbud som svarar mot olika elevers individuella behov. För att uppfylla detta mål krävs samverkan inte minst mellan de mindre kommunerna. Det är viktigt att kommunerna i sin planering samverkar så att olika valmöjligheter för eleven finns inom rimligt avstånd. Det kan innebära att kommuner går samman i regioner som utgör ett gymnasieområde för eleverna.

12. Styrelser med elevmajoritet, punkt 11 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m), Tomas Högström (m), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om styrelser med elevmajoritet. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub343 yrkande 30 och 2005/06:Ub555 yrkande 36.

Ställningstagande

Vi anser att lokala styrelser för gymnasieskolan, där elever, föräldrar, lärare och övrig personal ingår, skall kunna tillsättas. Dessa styrelser kan spela en viktig roll för att öka det omgivande samhällets delaktighet i skolans utveckling.

Ytterst få elever strävar efter att få styra sin skola administrativt. Det skall vara de professionellt utbildade i skolan – rektorer och lärare – som till slut fattar de avgörande besluten. Bestämmelsen om elevstyrda gymnasier skall därför avskaffas.

13. Rektor som pedagogisk ledare, punkt 12 (fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sofia Larsen (c), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om rektor som pedagogisk ledare. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub555 yrkande 35.

Ställningstagande

Det är nödvändigt att varje gymnasieskola leds av personer som har god kännedom om ungdomars utveckling och ett stort pedagogiskt kunnande. Personalen bör kunna förvänta sig att rektorn har en pedagogisk utbildning som minst motsvarar utbildningen hos dem han eller hon skall leda. Rektorer måste också ha goda ledaregenskaper så att de i verklig mening kan vara ledare för skolans såväl pedagogiska som administrativa verksamhet. Det är dock viktigt att inte det pedagogiska ledarskapet får stå tillbaka för en ökande börda av administrativa uppgifter. Fler administrativa uppgifter bör utföras av andra än rektorn. Eftersom rektor skall finnas mitt i verksamheten får inte ansvarsområdet vara större än att han eller hon kan vara väl förtrogen med denna. I skolledningen kan rektor kompletteras av ledare med särskilt ansvar för ekonomiska och andra administrativa uppgifter. För att ytterligare utveckla rektorsrollen föreslår vi att skolledarutbildningen ses över. En rektor skall för att anställas som rektor i gymnasieskolan ha en särskild rektorsexamen från nämnda skolledarutbildning.

14. Behörighet till gymnasieskolan, punkt 13 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m), Tomas Högström (m), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om behörighet till gymnasieskolan. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub238 yrkande 22, 2005/06:Ub283 yrkandena 3 och 4, 2005/06:Ub343 yrkande 16 och 2005/06:Ub555 yrkande 6.

Ställningstagande

Många grundskoleelever är i dag formellt behöriga att söka till gymnasiet, men saknar i verkligheten de förkunskaper som krävs för att klara en gymnasieutbildning. Behörighetskraven är generellt sett för låga och för dåligt anpassade till vilken utbildningsinriktning eleven skall läsa.

Varje nivå i skolsystemet måste klara sitt uppdrag och inte skjuta över ansvaret till nästa. Grundprincipen bör därför vara att grundskolan måste klara av sitt uppdrag, dvs. att förmedla de kunskaper som slås fast i läroplan och kursplaner. Men att i ett slag kräva betyget godkänd i alla ämnen skulle utestänga var fjärde elev från gymnasiet, vilket inte är rimligt.

I stället skall en meritvärdesgräns införas, dvs. ett visst antal poäng från grundskolan, som krav för behörighet till gymnasiet. Betyget Godkänd i svenska, engelska och matematik skall dock alltid krävas. Därutöver skall

krav kunna ställas på godkända betyg i ämnen som är särskilt relevanta för gymnasieprogrammet, t.ex. godkänt i de naturorienterade ämnena för tillträde till det naturvetenskapliga programmet.

Kraven för tillträde till gymnasiet skall skärpas när de reformer vi föreslår för grundskolan ger effekt. På sikt är vår målsättning att samtliga elever skall bli godkända i alla ämnen. Då skall kravet för en gymnasieutbildning vara betyget Godkänd i alla ämnen i grundskolan.

15. Jämställdhetsarbetet, punkt 14 (fp)

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om jämställdhetsarbetet. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub343 yrkande 60.

Ställningstagande

Skolans arbete skall präglas av demokrati och jämställdhet. Ett jämställdhetsperspektiv måste genomsyra allt arbete i skolan, relationen mellan elever och lärare, skolans ledning, styrdokument samt lärarutbildningen om skolan skall leva upp till sina jämställdhetsmål.

16. Könsmässig och social snedrekrytering, punkt 15 (fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sofia Larsen (c), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om könsmässig och social snedrekrytering. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub555 yrkande 2 och avslår motion 2005/06:Ub463.

Ställningstagande

Eleverna gör fortfarande i hög grad sina val i enlighet med kända sociala och könsmässiga mönster. Kön är fortfarande en tydlig faktor vid val av gymnasieprogram. Att ungdomar som är barn till tjänstemän huvudsakligen väljer vissa program, medan ungdomar vars föräldrar är arbetare oftast väljer andra lägger grunden för den sociala snedrekryteringen till högsko-

lan. I arbetet för att minska snedrekryteringen, såväl social som genusbestämmd, spelar studie- och yrkesvägledarna en viktig roll. Det är av stor betydelse att de stöder och uppmuntrar elever som vill göra otraditionella val.

17. En modern bild av högskolestudier, punkt 16 (kd)

av Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om en modern bild av högskolestudier. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub555 yrkande 3.

Ställningstagande

Elevgrupper med bred sammansättning där eleverna har olika bakgrund, kön och perspektiv stimulerar och underlättar lärandet. För att möjliggöra detta är det viktigt med långsiktiga strategier för att skapa en modern bild av högskolestudier. Det krävs målmedvetna satsningar för att nå grupper som traditionellt inte läser vidare på högskolenivå. Det kompetenskrav som finns för studie- och yrkesvägledare måste behållas om de skall klara de växande krav som kommer att ställas på dem.

18. Fyra studieförberedande program, punkt 17 (fp)

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om fyra studieförberedande program. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub343 yrkande 3.

Ställningstagande

Dagens kursutformade gymnasieskola med stor valfrihet för eleverna i kombination med gällande behörighets- och urvalsregler till högskolan har visat sig ha många nackdelar. En stor del av antagningen och urvalet till högskolan görs på grundval av betyg från gymnasieskolan. Eleverna i gymnasiet väljer därför gärna lätta kurser, där det inte krävs så stora ansträng-

ningar att få höga betyg, oavsett om de har nytta av dessa kurser för sina fortsatta studier eller inte. Folkpartiet vill därför införa tydliga studieförberedande program i gymnasiet. Vi föreslår följande program:

- ett naturvetenskapligt program, som i huvudsak motsvarar naturvetenskapsprogrammet i dagens gymnasieskola, men med ännu tydligare fokusering på matematik och naturvetenskapliga ämnen,
- ett humanistiskt program med mer omfattande undervisning i ämnen som svenska, historia och moderna språk – även klassiska språk bör kunna förekomma som valbara ämnen på detta program,
- ett samhällsvetenskapligt program, som i huvudsak motsvarar samhällsvetenskapsprogrammet i dagens gymnasieskola men med mer fokus på sådana ämnen som historia, samhällskunskap och religion – även estetiska ämnen bör finnas som valbara ämnen på detta program,
- ett tekniskt program, som skall vara treårigt eller fyraårigt. De tre första åren skall förstärkas i fråga om teoretiska ämnen – framför allt i matematik – i jämförelse med det tekniska programmet i dagens gymnasieskola, så att det ger behörighet för antagning till utbildning vid teknisk högskola. Efter ett fjärde år på det tekniska programmet skall det vara möjligt att få examen som gymnasiingenjör.

19. Yrkesförberedande program, punkt 18 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m), Tomas Högström (m), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om yrkesförberedande program. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Kr376 yrkande 20, 2005/06:Ub343 yrkandena 5 och 6, 2005/06:Ub501 yrkande 4 och 2005/06:A416 yrkande 3 och avslår motionerna 2005/06:Kr235 yrkande 3, 2005/06:Kr379 yrkande 2, 2005/06:Ub226 yrkande 1, 2005/06:Ub274 yrkande 4, 2005/06:Ub304 yrkande 2 och 2005/06:Ub546.

Ställningstagande

Dagens yrkesförberedande program är varken anpassade efter arbetsmarknadens behov eller till att det finns praktiskt begåvade ungdomar som direkt efter grundskolan strävar efter att bli skickliga i ett yrke, snarare än att läsa teoretiska studier på högskola och universitet. Många elever hoppar av gymnasiet för att programmen blivit alltför teoretiska i stället för att leda till skicklighet inom ett yrke. Detta leder till att elever slås ut från gymnasieskolan.

Vi vill se yrkesförberedande program av hög kvalitet som leder till skicklighet i yrket och som vänder sig till elever med ambitionen att gå direkt ut i arbetslivet, eller till fortsatt yrkesutbildning, efter gymnasiet. Vi föreslår att tiden för fördjupning i karaktärsämnen ökar på dessa program. Det skall finnas möjlighet för eleverna att välja högskoleförberedande eller yrkesförberedande kärnämneskurser. Yrkesförberedande kärnämnen skall ha en tydlig inriktning mot det yrke utbildningen avser. De skall kunna innehålla andra, mer yrkesinriktade mål än de som finns i de studieförberedande kärnämneskurserna. Yrkesförberedande program skall leda till en yrkesexamen, inte till allmän högskolebehörighet. De elever som går igenom ett yrkesförberedande program med betyget Godkänd i 90 % av programmets kurser och godkänt gymnasiearbete skall kunna avlägga en yrkesexamen. En yrkesexamen leder inte automatiskt till allmän högskolebehörighet, men alla elever på ett yrkesförberedande program skall vara garanterade att få läsa de kurser som krävs för grundläggande högskolebehörighet. Möjlighet att komplettera med högskoleförberedande kurser skall också finnas efter gymnasieskolan, inom vuxenutbildningen.

Vi är övertygade om att dessa förändringar kommer att leda till att betydligt fler ungdomar än i dag blir motiverade att klara gymnasiet, får stärkt självförtroende och en bra grund för att etablera sig på arbetsmarknaden.

20. Individuella programmet, punkt 19 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m), Tomas Högström (m), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om individuella programmet. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Kr376 yrkande 5, 2005/06:Ub343 yrkande 15 och 2005/06:Ub555 yrkande 23.

Ställningstagande

Det individuella stödet till elever som inte når målen måste utvecklas och tidigareläggas. I dagens skolväsende har det individuella programmet inte kunnat fylla den funktionen. Fyra av fem som börjar på ett individuellt program klarar inte gymnasiestudierna. Grundskolan skall vara ansvarig för att alla elever når de grundläggande målen. Framför allt skall detta ske genom att extra stöd och tid sätts in tidigt under elevens skolgång och anpassas efter elevens behov. För den som inte nått grundskolans mål

skall det vara möjligt att gå ”anpassad studiegång”, dvs. att eleven t.ex. praktiserar några dagar i veckan och parallellt läser in gymnasiebehörighet. På sikt skall det individuella programmet avskaffas i sin nuvarande form.

21. Lärlingsutbildning, punkt 20 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m), Tomas Högström (m), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om lärlingsutbildning. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Kr334 yrkande 37, 2005/06:Kr376 yrkande 21, 2005/06:Ub283 yrkande 14, 2005/06:Ub343 yrkande 9, 2005/06:Ub515 och 2005/06:Ub555 yrkande 22 och avslår motionerna 2005/06:Ub230, 2005/06:Ub259 yrkande 1, 2005/06:Ub294 och 2005/06:Ub323.

Ställningstagande

Det finns många ungdomar som är skickliga i praktiska ämnen och som vill gå en yrkesutbildning av hög kvalitet. Dessa ungdomar efterfrågar en gymnasieutbildning som leder till skicklighet i yrket och anställningsbarhet, inte nödvändigtvis till akademiska studier. För dem behövs en modern och flexibel lärlingsutbildning.

Lärlingsutbildningen skall vara kopplad till en gymnasieskola. Skillnaden mellan yrkesutbildning och lärlingsutbildning är bl.a. att merparten av en lärlingsutbildning är förlagd till en arbetsplats och att arbetsgivaren i ett avtal med skolväsendet åtar sig ansvar för elevens lärlingsutbildning. Arbetsgivare som tar emot lärlingar skall få ekonomisk kompensation av den kommun som ansvarar för utbildningen. Utbildningen skall avslutas med en lärlingsexamen eller ett gesällbrev.

Det skall finnas möjlighet för eleverna att välja högskoleförberedande eller yrkesförberedande kärnämneskurser. Yrkesförberedande kärnämneskurser leder inte till grundläggande högskolebehörighet.

22. Kärnämnen, punkt 21 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m), Tomas Högström (m), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om kärnämnen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub238 yrkande 24, 2005/06:Ub283 yrkandena 10–12 och 2005/06:Ub343 yrkande 12.

Ställningstagande

Det skall finnas möjlighet för eleverna att välja högskoleförberedande eller yrkesförberedande kärnämneskurser.

Yrkesförberedande kärnämnen skall ha en tydlig inriktning mot det yrke utbildningen avser. De skall kunna innehålla andra, mer yrkesinriktade mål än de som finns i de studieförberedande kärnämneskurserna. Dessa yrkesförberedande program skall leda till en yrkesexamen, inte till grundläggande högskolebehörighet. Eleverna på gymnasiets yrkesförberedande program skall garanteras möjlighet att läsa de kurser som krävs för grundläggande högskolebehörighet.

23. Innehåll och omfattning av vissa kärn- och karaktärsämnen, punkt 22 (kd)

av Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om innehåll och omfattning av vissa kärn- och karaktärsämnen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub555 yrkandena 11–14 och avslår motionerna 2005/06:Kr8 yrkandena 4, 6 och 7, 2005/06:Ub343 yrkande 21 och 2005/06:Ub497 yrkande 2.

Ställningstagande

Kunskapen om våra historiska rötter har i dag dokumenterade brister. Historia som eget ämne ingår i dag endast i de natur- och samhällsvetenskapliga programmen. Detta är mycket allvarligt eftersom historia är en viktig del av vårt kulturarv. Kristdemokraterna har därför drivit kravet att historia bör bli ett kärnämne. Det nya kärnämnet får inte leda till en försämring av

historiekunskaperna för de elever som i dag läser historia i gymnasieskolan. Vidare bör det slås fast att de 50 gymnasiepoäng som den nya kärnämneskursen i historia kommer att omfatta inte får reducera blocket av kärnämneskurser. Dessa poäng skall i stället tas från det poängantal som det individuella valet nu förfogar över.

Vidare anser Kristdemokraterna att religionskunskapens roll som kärnämne bör utvecklas. Ämnet är en naturlig förankringsbas för värdegrundsarbetet. Det behövs ett religionsämne som fokuserar på kunskaper om olika religiösa traditioner och samtidigt stimulerar elevernas arbete med en egen livssyn. Samtidigt kan inte kristendomens betydelse som bas för svensk kultur och tradition överskattas. Skolan har en uppgift att ge alla elever kännedom om vårt kulturella arv. Vi anser därför att kristendomen bör ha en särställning i religionsundervisningen. För att uppfylla dessa mål anser Kristdemokraterna att religionsämnet måste ha en stark ställning. Kristdemokraterna förutsätter att religion som karaktärsämne inte får ett mindre utrymme i den nya timplanen för gymnasieskolan.

Kristdemokraterna ser också med oro på att den nuvarande kursutformningen av gymnasieskolan tycks ha inneburit att många elever valt bort språk. Kunskaper i fler språk än engelska är avgörande för rörligheten i Europa, såväl för arbete och studier som för resor och handel. Språkkunskaper bidrar också till att utveckla förståelse, respekt och tolerans för andra kulturer. Det är därför önskvärt att fler elever utvecklar och fördjupar sina språkkunskaper.

- 24. Entreprenörskap i undervisningen, punkt 23 (m, fp, kd, c)**
av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m), Tomas Högström (m), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om entreprenörskap i undervisningen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Kr376 yrkande 15, 2005/06:Ub274 yrkande 1 och 2005/06:Ub343 yrkande 14 och avslår motionerna 2005/06:Ub274 yrkandena 2 och 3, 2005/06:Ub304 yrkande 1 och 2005/06:Ub480.

Ställningstagande

För att fler ungdomar skall stimuleras att starta eget måste skolans syn på entreprenörskap förändras, och elever måste ges möjlighet att få inblick i företagandets vardag. Gymnasiet har en viktig uppgift i att ge kunskaper om entreprenörskap. Oftast sätts i dag ett likhetstecken mellan anställning och arbete. För få överväger ens tanken på att skapa sig ett arbetstillfälle

genom att starta ett eget företag. Kunskaper om företagande gör att fler vågar ta steget att starta eget. Detta visas t.ex. av projektet ”Ung företagssamhet”, som drivits i tjugo år och som låter gymnasielever starta och driva företag under en begränsad tidsperiod med förmånliga skattevillkor. Sannolikheten för att eleverna som vuxna startar eget är fyra gånger större om de deltagit i projektet än om de inte gjort det. En utvärdering har visat att tio år efter att projektet startades hade 20 % av eleverna ett eget företag med i snitt sex anställda. Vi anser därför att det är viktigt att gymnasiet kan erbjuda entreprenörskap i undervisningen på såväl studieförberedande som yrkesförberedande program.

25. Entreprenörskap som nytt program, punkt 24 (kd)

av Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om entreprenörskap som nytt program. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub555 yrkande 15 och avslår motion 2005/06:Ub259 yrkande 2.

Ställningstagande

Kristdemokraterna anser att det i samarbete med näringslivet bör inrättas ett nationellt program med speciell inriktning på företagande och entreprenörskap. Ett sådant program bör inrikta sig på samarbete mellan små, medelstora och stora företag inom samhällets alla sektorer. I ett företagsinriktat program måste tonvikt läggas på elevernas kreativitet och kapacitet att planera och genomföra egna projekt.

26. Vissa ämnen och kunskapsområden, punkt 25 (kd)

av Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om vissa ämnen och kunskapsområden. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub555 yrkandena 10, 16, 25, 27, 28 och 32 samt avslår motionerna 2005/06:Ub365, 2005/06:Ub388, 2005/06:Ub405, 2005/06:Ub442 och 2005/06:Ub558.

Ställningstagande

Eleverna har visat särskilda brister i kunskaperna om 1900-talets historia. De flesta ungdomar har goda kunskaper om nazisternas brott under andra världskriget, men det är betydligt färre som känner till de brott mot mänskligheten som genomförts av kommunistiska regimer över världen. Händelserna under 1900-talet har varit av avgörande betydelse för vårt samhälle. Undervisningen om 1900-talets historia med fokus på de samhällsförändringar som rör idéhistoria, ideologier, kultur och migration måste därför prioriteras.

I gymnasieskolan måste finnas utbildning i privatekonomi. Konsumentfrågor, kredit och finansväsen, sparande, hur skatter och avgifter fungerar, pensionsfrågor samt grundläggande utbildning i kalkylering och redovisning är några områden som borde tas upp i en sådan utbildning. Grundläggande juridiska kunskaper skall också tillföras, såsom avtalsrätt. Det är ett rimligt mål att varje gymnasieelev skall begripa ett hyreskontrakt och ett avbetalningskontrakt när han eller hon lämnar gymnasiet. Konsekvenserna av att införa ytterligare ämnen i gymnasieskolan är bl.a. ökade kostnader för skolan och ytterligare tillägg till en redan stor kunskapsvolym som skall läsas in. Kristdemokraterna anser därför att frågan om hur privatekonomin bättre skall kunna införas i gymnasieskolan bör genomlysas i en utredning.

Genom modersmålet får vi tillgång till det egna kulturarvet och därigenom utvecklar vi en tydlig identitet och självkänsla. Forskningen visar också entydigt att god kunskap i modersmålet är nödvändigt vid inläringen av ett nytt språk. I dag finns möjlighet att läsa modersmål även i gymnasiet, men eftersom rättigheten är begränsad till att gälla under maximalt sju år har de flesta inte längre rätt till modersmålsundervisning i gymnasiet.

Kristdemokraterna vill understryka vikten av att sex- och samlevnadsundervisningen verkligen blir av i tillämpliga delar inom ramen för olika ämnen. Ämnet behöver behandlas i t.ex. biologi-, naturkunskaps-, religionskunskaps- och svenskämnen för att eleverna skall få en helhetssyn. Undervisningen får inte enbart fokusera på den biologiska dimensionen. Inte minst handlar det om att låta värdegrunden genomsyra undervisningen och motverka stereotypa föreställningar om människor. Gymnasiet måste bidra till att eleverna får bästa möjliga förutsättningar att utvecklas till mogna människor som känner sig trygga. Det implicerar ett avståndstagande mot fördomar och t.ex. homofobi.

Under det senaste året har oroande siffror presenterats rörande barns och ungdomars inställning till alkohol, narkotika och tobak. Undersökningar och rapporter visar att alltfler ungdomar röker, konsumerar stora mängder alkohol och prövar narkotika. Detta visar att tillgången på droger och alkohol har ökat samt att inställningen till framför allt narkotika förändrats. Samhället har intagit en mer drogliberal inställning, vilket natur-

ligtvis även påverkar ungdomar. Utvecklingen är mycket oroande, och vi anser att skolorna måste ta ett större ansvar och förbättra sin ANT-undervisning.

Slutligen vill vi peka på att det i Sverige i dag finns ett levande föreningsliv vilket ger många ungdomar möjlighet att lära sig mer om demokrati, ansvar och att ta egna initiativ. Samtidigt spelar många föreningar en viktig roll i samhället genom att uppmärksamma och driva exempelvis miljöfrågor. För att tillvarata unga människors engagemang bör elever inom ramen för det individuella valet ges möjlighet att ingå i exempelvis volontärverksamhet.

27. Ämnesbetyg, punkt 26 (fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sofia Larsen (c), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ämnesbetyg. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub343 yrkande 19 och 2005/06:Ub555 yrkande 8 och avslår motion 2005/06:Ub283 yrkande 17.

Ställningstagande

De nuvarande kursbetygen har visat sig ha flera nackdelar. Eftersom alla betyg är lika mycket värda och räknas samman t.ex. när en elev söker till högskolan, har systemet skapat ett behov hos eleverna att läsa upp eller tentera upp betyg från tidigare kurser, även när eleven fått betyg på en mer avancerad kurs i samma ämne. Vi vill därför införa ämnesbetyg, men av en annan karaktär än det som riksdagen beslutat införa från den 1 juli 2007. Vi förespråkar en modell där betyg sätts efter varje avslutad kurs och att kursbetygen sedan vägs samman till ett ämnesbetyg. Varje skolämne skall ha slutmål som är anpassade till programmets karaktär. Delmål sätts upp som skall följa på varandra i en stegvis kunskapsprogression. Eleven får genom terminsbetyg information om hur han eller hon förhåller sig till de delmål som hittills uppnåtts. Slutbetyget i ett ämne skall visa kvaliteten på elevens kunskaper i förhållande till slutmålen för ämnet. Ämnesbetyget viktas sedan mot andra ämnesbetyg utifrån de ingående kursernas svårighetsgrad och poängtal för att få fram ett medelvärde i slutbetyget.

28. Ämnesbetyg, punkt 26 (m)

av Sten Tolgfors (m), Peter Danielsson (m) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ämnesbetyg. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: Ub283 yrkande 17 och avslår motionerna 2005/06:Ub343 yrkande 19 och 2005/06:Ub555 yrkande 8.

Ställningstagande

Riksdagens beslut hösten 2004 att övergå från kursbetyg till ämnesbetyg i gymnasiet kommer att få långtgående konsekvenser och hotar i grunden hela systemet med kursutformning. De flesta experter på kursplaner och gymnasieskolans struktur pekar på problem i att införa ämnesbetyg i en kursutformad skola. Skolverket avråder bestämt, nackdelarna blir för stora. Vi delar den uppfattningen. Vi ser avskaffandet av kursbetygen som det första steget i att avskaffa valfriheten och den kursutformade gymnasieskolan. Vår bedömning är att gymnasieskolan inte skulle vinna på den omfattande förändring som en grundläggande ändring av betygssystemet skulle innebära, med kraftigt ändrade kursplaner, nya betygskriterier, en ny målhierarki med ämnesmål etc. Den stora fördelen med kursbetyg är att man kan lägga avklarade kurser bakom sig och gå vidare i sina studier. Elevernas prestationer under hela studietiden räknas. Eleverna får en snabb återkoppling och kan därmed bli motiverade eller vid behov snabbt få stöd. Kursbetygen ger också en enkel möjlighet att bygga vidare på komvux.

29. Fler steg i betygsskalan, punkt 27 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m), Tomas Högström (m), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om fler steg i betygsskalan. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub283 yrkande 18, 2005/06:Ub343 yrkande 20 och 2005/06:Ub555 yrkande 7.

Ställningstagande

Elever och lärare ger ofta uttryck för att den betygsskala som nu används har för få steg för att ge en korrekt bild av elevens kunskaper. Vi föreslår därför att fler betygssteg införs, så att betygen uppfattas som rättvisa och ger tydlig information om kunskapsläget. Den exakta utformningen bör snarast utredas.

30. Nationella prov i fler ämnen, punkt 28 (fp, kd)

av Ulf Nilsson (fp), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om nationella prov i fler ämnen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub343 yrkande 18.

Ställningstagande

Vi menar att ett sätt att säkerställa en rättvisare och mer likvärdig betygssättning är att införa nationella prov i fler ämnen än för närvarande. Vi anser att nationella prov bör införas i t.ex. fysik, kemi, tyska, franska och spanska – och inte bara tillhandahållas i provbanker. Skolverket bör också se till att betygssättningen i större utsträckning överensstämmer med resultaten på de nationella proven.

31. Revidering av de nationella proven, punkt 29 (kd)

av Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om revidering av de nationella proven. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub555 yrkande 9.

Ställningstagande

I september 2005 presenterade Skolverket två rapporter som visade att de nationella proven missgynnar elever på yrkesprogram och med en annan bakgrund än svensk medelklass. Undersökningarna visade också hur lärarna lägger sin undervisning på olika nivåer beroende på om de skall undervisa elever på studieförberedande program eller på yrkesprogram. De nationella proven skall nu göras om. Kristdemokraterna anser att upplägget

i gymnasieskolans kärnämnen bör variera beroende på program, men att de däremot inte skall ha olika svårighetsgrad beroende på om provet är avsett för ett yrkesprogram eller ett studieförberedande program. Skolverket måste ha denna utgångspunkt i revisionen av de nationella proven.

32. Möjligheten att tentera upp betyg, punkt 30 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m), Tomas Högström (m), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om möjligheten att tentera upp betyg. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub283 yrkande 19.

Ställningstagande

Högskolans behörighets- och antagningsregler skapar fel incitament för gymnasieeleverna. Många ungdomar läser om kurser de redan fått ett godkänt betyg i på komvux för att få bättre betyg, s.k. konkurrenskomplettering. Därmed får de bättre förutsättningar att komma in på den högskoleutbildning de önskar. Den s.k. Tillträdesutredningen (SOU 2004:29) beräknar kostnaderna för detta till 200 miljoner kronor per årskull. Dessutom läser många lätta kurser på gymnasiet för att få bra betyg i stället för att läsa kurser de har nytta av. Det leder till utarmning av bl.a. språkkunskaperna och att kurser som uppfattas som svårare väljs bort. Fördjupning i ämneskunskaper gynnas över huvud taget inte. Vi anser därför att elever bör få möjlighet att tentera upp sina betyg under gymnasietidens gång.

33. Skolverkets tillsyn över betygssättningen, punkt 31 (fp)

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om Skolverkets tillsyn över betygssättningen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub343 yrkande 17.

Ställningstagande

Folkpartiet anser att Skolverket bör skärpa sin tillsyn av betygssättningen. Betygen i gymnasieskolan är i dag inte likvärdiga. Det finns stora skillnader mellan olika skolor och olika kommuner. Det har både Skolverket, Tillträdesutredningen och Riksrevisionen påpekat. Det har dessutom skett en betygsinflation under den senaste tioårsperioden. Detta är olyckligt, eftersom betygen har så stor betydelse för antagning och urval till högre utbildning. Det finns en risk att rättvisan i betygssättningen och betygens legitimitet ifrågasätts.

34. Externa examinatorer, punkt 32 (fp)

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om externa examinatorer. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub343 yrkande 22.

Ställningstagande

För att säkerställa betygens legitimitet anser vi att det bör finnas examinatorer vid bedömningen av slutprov och muntliga förhör i studentexamen och yrkesexamen. Dessa bör vara väl förtrogna med målen i läroplanen, kursplanerna och betygskriterierna och bör dessutom komma från annan skola än den undervisande läraren. När det gäller bedömning av prov i yrkesexamen kan dessa examinatorer även komma från relevant yrkesbransch, under förutsättning att de känner till skolans mål. Dessa externa examinatorer skall tillsammans med den undervisande läraren sätta elevens slutbetyg i examen.

35. Utvecklingssamtal, punkt 33 (kd)

av Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om utvecklingssamtal. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub555 yrkande 34.

Ställningstagande

Elevens utveckling bör följas upp under regelbundna samtal mellan skolan, eleven och föräldrarna under hela gymnasietiden. Dessa utvecklingssamtal är viktiga både för att ge eleverna det stöd de behöver och för att ge dem inflytande över studiernas utformning. Som ett stöd för samtalen finns den individuella studieplanen. För att se till att de individuella studieplanerna fungerar bör regeringen uppdra till Skolverket att i sitt kvalitetsuppföljningsarbete granska förekomsten av dessa. Studieplanerna kan ses som ett steg på vägen mot införande av det ansvarskontrakt som Kristdemokraterna förespråkar.

36. Införande av nya examina, punkt 34 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m), Tomas Högström (m), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 34 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om inrättande av nya examina. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub283 yrkande 20, 2005/06:Ub343 yrkandena 4, 7, 8 och 10 samt 2005/06:Ub555 yrkande 18.

Ställningstagande

Alla elever har olika talanger, intressen och förhoppningar. Gymnasieskolan är frivillig och måste innehålla utbildningsvägar av hög kvalitet såväl för elever med ambitionen att studera på högskolan, som för elever som vill inrikta sig mot ett specifikt yrke eller hantverk och bli anställningsbara inom detta område direkt efter gymnasiet. Gymnasieexamen skall innehålla tre inriktningar: studieförberedande program, yrkesförberedande program och lärlingsutbildningar.

37. Elevinflytande, punkt 35 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m), Tomas Högström (m), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 35 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om elevinflytande. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub343 yrkande 31 och 2005/06:Ub555 yrkandena 29–31.

Ställningstagande

Elever har lagfäst rätt till inflytande över hur deras utbildning utformas. Undersökningar visar att elever upplever att deras inflytande avtar med stigande ålder trots att det borde vara tvärtom. Inflytandets omfattning och utformning skall anpassas efter elevernas ålder och mognad, och utformningen av elevinflytandet skall bestämmas lokalt. Elevråden och elevskyddsombuden bör här kunna spela en viktig roll.

38. Elevvård, punkt 36 (fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sofia Larsen (c), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om elevvård. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub555 yrkande 26.

Ställningstagande

Det är av största vikt att elevhälsan, skolsköterskor och kuratorer med flera får en nyckelfunktion i framtidens skola. Nedskärningarna på 1990-talet drabbade ofta elevvården hårt. Det innebar att lärarna fick bära ett allt större ansvar för socialt arbete i avsaknad av annan personal. I en tid då allt fler barn och unga drabbas av psykisk ohälsa är det viktigt att det finns personal som tidigt kan se att något håller på att gå snett och sätta in förebyggande åtgärder. Vi anser att elevvården bör få större möjligheter att arbeta med förebyggande hälsovård. Psykiskt och fysiskt välbefinnande är av avgörande betydelse för lärandet, och det är därför viktigt att alla kommuner inventerar behovet av elevvårdspersonal.

39. Skolhälsovården, punkt 37 (fp)

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 37 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om skolhälsovården. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub343 yrkande 63.

Ställningstagande

Elevernas skydd mot ohälsa, i form av skolsköterska, skolläkare, kurator och psykolog, bör genomgå en kvalitetsreform så att det blir mer professionellt och ändamålsenligt. Frånvarokontroll, sjukrapportering och tilldelning av hälsoresurser bör helt eller delvis upphandlas. Detta kan ske genom samarbete med flera skolor.

40. Arbetsmiljö och ordning, punkt 38 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m), Tomas Högström (m), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 38 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om arbetsmiljö och ordning. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub343 yrkandena 25–28 och 62.

Ställningstagande

Skolan skall vara en plats där alla känner sig trygga, och där elever och vuxna visar respekt för varandra. De flesta skolor har en sådan studiemiljö, men det finns alldeles för många tragiska exempel på motsatsen. Många elever vittnar om problem med mobbning, andra kränkningar och bristande studiero. Det är oacceptabelt. Skolan måste ges möjlighet att åstadkomma en bra skolmiljö för alla elever. En förutsättning för detta är att skolan vilar på en värdegrund som är väl förankrad hos både lärare och elever.

Flera undersökningar visar att det i Sverige finns stora brister i klassrumsklimatet. Dessa problem är vanligare än i andra jämförbara länder. Svenska elever kommer ofta för sent och stör på lektionerna. Ogiltig frånvaro och skadegörelse är också vanligt. Bristen på ordning och studiero är djupt oroande. Det är alltid eleverna med störst svårigheter som förlorar mest på att det är oroligt i klassrummet. Naturligtvis vill alla lärare och rektorer komma till rätta med oordning och stök, men skolpolitikerna har under årtionden ryckt undan mattan för varje försök. Lärarnas disciplinära befogenheter har monterats ned och deras auktoritet i klassrummet har tillåtit sjunka.

För att garantera en trygg skolmiljö krävs ett levande värdegrundsarbete, forskningsbaserade åtgärdsprogram kombinerat med andra förebyggande insatser som t.ex. en välfungerande elevvård, detta för att eleven skall kunna uppnå kunskapsmålen och få hjälp att ta eget ansvar både för sitt arbete och för sitt uppförande i skolan. Det är också viktigt att den fysiska miljön i skolan är inbjudande. En sliten och nedklottrad skolbyggnad sänder ett budskap om att skolan inte är viktig.

De förebyggande insatserna måste dock kombineras med tydligare befogenheter för lärare och skolledare. Skollagen skall inrymma bestämmelser som uttryckligen ställer krav på en lugn och trygg skolmiljö. Lärare och skollledning skall ha rätt att vidta de åtgärder som krävs för att skapa trygghet. Skollagstiftningen måste tydligt ange vilka befogenheter som rektorer och lärare har för att komma till rätta med oro och disciplinära problem bland eleverna. Skriftlig varning, kvarsittning, föräldrasamtal och en kortare tids avstängning är några exempel på sådana befogenheter. En elev som stängs av skall få stöd från skolan för att bryta sitt destruktiva beteende. Lärarna skall självklart även ha rätt att omhänderta störande föremål och avvisa stökiga elever från klassrummet. Allvarliga brott i skolan skall alltid polisanmälas.

Skolor skall lägga fast lokalt anpassade ordningsregler och införa sanktioner mot den som bryter mot reglerna. Hur dessa utformas skall vara upp till skolan att avgöra, men från lagstiftarens sida skall stödet vara tydligt.

41. Olovlig frånvaro, punkt 40 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m), Tomas Högström (m), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 40 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om olovlig frånvaro. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub343 yrkande 32.

Ställningstagande

Skolk och olovlig frånvaro är ett stort problem i många skolor. Närvaro på lektionerna är avgörande för att eleverna skall kunna nå kunskapsmålen. På lektionerna ger lärarna helheter och sammanhang mellan ämnen som inte kan prövas i prov och tester. Omfattande skolk leder till svårigheter för lärarna att bedriva meningsfull undervisning.

Många har en orealistisk uppfattning om varför ungdomarna skolkar. Skolkare är inte de elever som har lättast att tenta av betygen, utan tvärtom de som har störst behov av undervisningen. Skolorna skall utreda orsakerna till skolk och ge stödinsatser till de elever som är i behov av det.

Det finns många anledningar till att elever skolkar, men inga enkla lösningar på problemet. Ett steg på vägen är att skolan tydligt markerar att skolk och olovlig frånvaro inte är acceptabelt. Det är därför viktigt att närvaron följs upp under hela skoltiden. Skolan skall ges verktyg för att strama upp rutinerna vid omfattande olovlig frånvaro. Frånvaro och skolk skall redovisas i elevernas betyg. Information om frånvaro och skolk skall alltid anmälas direkt till föräldrarna. På gymnasiet skall omfattande skolk rendera i indraget studiebidrag. Innan det sker skall dock kontakt tas med hemmet för att om möjligt komma till rätta med problemet. Detta skall även gälla för elever som är över 18 år.

42. Avgiftsfria skolmåltider, punkt 44 (v, mp)

av Mikaela Valtersson (mp) och Lennart Gustavsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 44 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om avgiftsfria skolmåltider. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub300 och avslår motionerna 2005/06:Ub298, 2005/06:Ub422 och 2005/06:Ub561.

Ställningstagande

Systemet med avgiftsfria skolluncher på såväl grund- som gymnasieskolan har varit en viktig del i den svenska modellen för att skapa likvärdiga möjligheter för barn från olika samhällsklasser att tillgodogöra sig en fullvärdig utbildning. Undersökningar ger dock vid handen att frågor som hälsa och utbildning återigen blir alltmer klassbundna i Sverige. Näringsriktig mat är central för att kunna ta åt sig information, tänka kritiskt och utbilda sig. Trots detta kommer information om att alltför skolor börjat avgiftsbelägga skolmaten, främst för gymnasieelever. En sådan utveckling bör motas genom en lagstiftning som garanterar alla elever inom grund- och gymnasieskolan avgiftsfri och näringsriktig skollunch varje studiedag.

- 43. Register över ungdomar 16-19 år, punkt 46 (m, fp, kd, c)**
av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m), Tomas Högström (m), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 46 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om register över ungdomar 16-19 år. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Kr376 yrkande 1.

Ställningstagande

Regeringen förefaller mest se ungdomar som en grupp med problem som det offentliga måste hjälpa ovanifrån. Exempelvis har ett register inrättats för att hålla koll på vad alla ungdomar 16–19 år sysslar med. Ett sådant register ser vi som alltför integritetskränkande, och därför avvisar vi detta helt.

- 44. Uppföljning av gymnasiereformen, punkt 47 (kd)**
av Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 47 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om uppföljning av gymnasiereformen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub555 yrkande 37.

Ställningstagande

Efter riksdagens beslut om förändringarna i gymnasieskolan krävs ett omfattande arbete för att genomföra de åtgärder som beslutats. Förändringarna bör följas upp ur såväl kvalitativ som ekonomisk synvinkel. Regeringen bör därför uppdra till Skolverket att göra en uppföljning av såväl de kvalitativa som de ekonomiska effekterna av förändringarna. Dessa uppföljningar skall återredovisas till riksdagen.

Särskilda yttranden

Rektor som pedagogisk ledare, punkt 12 (m)

Sten Tolgfors (m), Peter Danielsson (m) och Tomas Högström (m) anför:

Den 5 januari 2006 presenterade Moderaterna i Dagens Nyheter en omfattande reformagenda för rektorsutbildningen och skolans ledarskap. Vi ser framför oss en rektorsutbildning på avancerad akademisk nivå, som ger behörighet till forskarutbildning inom utbildningsledarskap. För att antas till rektorsutbildningen skall en akademisk examen krävas, minst motsvarande en kandidatexamen. Moderaterna vill fördubbla resurserna till den statliga rektorsutbildningen. Vi föreslår en omedelbar fördubbling av anslagen till rektorsutbildningen till totalt 100 miljoner kronor per år. Vi välkomnar också alternativa rektorsutbildningar och ökar resurserna till enskilda högskoleutbildningar med 60 miljoner kronor den kommande treårsperioden. Moderaterna avsätter också 65 miljoner årligen för stärkt akademisk fortbildning av landets rektorer, enligt samma principer som vår tidigare presenterade lärarmiljard för fortbildning.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motion väckt med anledning av prop. 2005/06:2

2005/06:Kr8 av Lennart Kollmats m.fl. (fp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tydligare mål i ämnet svenska i gymnasiet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om gymnasiet som en bildningsinstitution.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om grammatikkunskaper och utveckling av den skriftliga förmågan.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa två betyg i ämnet svenska i gymnasiet, ett i svenska språket i tal och skrift och ett i litteratur.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:Kr235 av Kent Olsson m.fl. (m):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbildning inom form- och designområdet.

2005/06:Kr334 av Birgitta Sellén m.fl. (c):

37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att vi bör satsa mer på lärlingsutbildningar inom hantverksyrken.

2005/06:Kr376 av Lennart Kollmats m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avvisa regeringens förslag att inrätta ett register över vad ungdomar 16-19 år är sysselsatta med.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa det individuella programmet.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bättre undervisning om entreprenörskap i skolan.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om tvååriga och treåriga yrkesutbildningar som leder till en yrkesexamen.

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa riktiga lärlingsutbildningar som leder till lärlingsexamen eller gesällbrev.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ungdomar måste ges möjligheter att få tillgång till kultur och den viktiga roll som skolan spelar för att förmedla kultur.

2005/06:Kr377 av Peter Pedersen (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen i samverkan med berörda parter bör verka för att gymnasieskolan i Degerfors ges möjlighet att utvecklas till ett riksrekryterande fotbollsgymnasium.

2005/06:Kr379 av Yvonne Andersson och Sven Brus (båda kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att hantverket och den praktiska kunskapen bör uppmärksammas i svensk skola.

2005/06:Ub226 av Viviann Gerdin (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att gymnasieskolans arbetsplatsförlagda tid för de praktiska yrkesutbildningarna kraftigt förlängs.

2005/06:Ub230 av Torsten Lindström (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lärlingsutbildning i Heby kommun.

2005/06:Ub238 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om relevanta behörighetskrav till gymnasieskolan.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att öka eleverns möjligheter att välja ämnen och utbildningsinriktning i gymnasieskolan.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa alternativa kurser i kärnämnen på de yrkesinriktade programmen i gymnasieskolan.

2005/06:Ub244 av Inger René (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om riksrekrytering till fisketekniska gymnasieprogrammet på Öckerö.

2005/06:Ub259 av Tobias Krantz m.fl. (fp, m, kd, c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om försöksverksamhet med ett nationellt program för
lärlingsutbildning i Jönköpings län.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om försöksverksamhet med ett nationellt program med
speciell inriktning på företagande och entreprenörskap i Jönköpings
län.

2005/06:Ub274 av Anna Grönlund Krantz (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att skolan måste lägga grunden för att stimulera
entreprenörsanda och eget företagande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att sätta upp en målsättning om att minst 50 % av
gymnasieskolorna skall erbjuda ett entreprenörskapsprogram eller
en företagarinje.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att det är extra angeläget att gymnasieskolor i
ekonomiskt svaga regioner, där traditionen av entreprenörskap är
svag, inför dessa utbildningssatsningar.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om samverkan mellan skola och näringsliv.

2005/06:Ub283 av Sten Tolgfors m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om vikten av att eleverna har erforderliga kunskaper
med sig från grundskolan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om bristerna i dagens gymnasieskola som leder till att
en av tre gymnasieelever inte får slutbetyg inom de tänka tre åren.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att ändra behörighetsreglerna och stegvis införa en
meritvärdesgräns för behörighet till gymnasiet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att endast betyg och prov skall utgöra grund för
urval till gymnasiet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om ökad individualisering.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om möjligheter att läsa högskolekurser i gymnasieskolan.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att gymnasieelever bör få välja huvuddelen av sin
utbildnings utformning.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en tydligare kursutformning av gymnasiet.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om antalet kärnämnen.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om alternativa kärnämneskurser i svenska, matematik, engelska och historia på de yrkesinriktade programmen.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en garanti att alla elever skall kunna läsa dagens kärnämnen.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om entreprenader.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en modern lärlingsutbildning med andra mål än den skolförlagda utbildningen och utan krav på kärnämnen.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka studie- och yrkesvägledningen.
17. Riksdagen beslutar att upphäva beslutet att återinföra ämnesbetyg i enlighet med vad som anförs i motionen.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa fler steg i betygsskalan.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge elever möjlighet att tentera upp sina betyg under gymnasietidens gång.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att två examina införs - en akademisk som ger grundläggande högskolebehörighet och en yrkesexamen.

2005/06:Ub294 av Agne Hansson och Rigmor Stenmark (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka lärlingssystemet för småföretag.

2005/06:Ub298 av Catharina Bråkenhielm (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om avgiftsfria skolmältider.

2005/06:Ub300 av Gustav Fridolin m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om lagstiftning som ger elever inom grund- och gymnasieskolan rätt till avgiftsfri skollunch.

2005/06:Ub304 av Holger Gustafsson (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att satsa på ungdomars företagsamhet.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda hur alla landets gymnasieskolor kan knytas närmare det lokala näringslivet.

2005/06:Ub323 av Ragnwi Marcelind (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att låta Söderhamns kommun bli pilotkommun för lärlingsutbildning i enlighet med motionens intentioner.

2005/06:Ub337 av Ewa Björling (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att de elever som söker till gymnasieskolor i utlandet behandlas enligt samma principer som de elever som söker till gymnasieskolor med riksintag.

2005/06:Ub343 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om gymnasieskolan som en bildningsinstitution.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte alla gymnasieutbildningar skall ge grundläggande högskolebehörighet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa tydligare studieförberedande program i gymnasieskolan.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa en studentexamen för treåriga studieförberedande program.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa tydliga yrkesförberedande program med varierande längd.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utforma de yrkesförberedande programmen i nära samarbete med branscherna.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa en yrkesexamen för yrkesförberedande program.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa en gymnasieingenjörsexamen.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa riktiga lärlingsutbildningar i nära samarbete med branscherna.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa en lärlingsexamen och gesällbrev för lärlingsutbildningar.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa det kursutformade gymnasiet.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kursplanerna i kärnämnen skall anpassas efter utbildningens karaktär.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheten för den som har en yrkesförberedande utbildning att läsa in studentexamen.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om entreprenörskap i gymnasiet.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avveckla det individuella programmet.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om höjda förkunskapskrav för tillträde till studieförberedande gymnasieutbildningar.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Skolverket skall skärpa tillsynen av betygssättningen.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa nationella prov i fler ämnen.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa ämnesbetyg.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa en sexgradig målrelaterad betygsskala.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att dela upp svenskbetyget i ett språkbetyg och ett litteraturbetyg.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa externa examinatorer som stöd vid betygssättning.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att demokrati, förståelse och respekt för andra skall präglade skolans arbete och vardag.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den nationella skolinspektionen skall granska om skolans undervisning förmedlar demokratiska värderingar och är allsidig.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att varje skola skall ha tydliga ordningsregler.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lärares rätt att beslagta störande föremål.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lärares rätt att avvisa en störande elev från undervisningen.

28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolans möjlighet att besluta om kvarsittning, skriftlig varning, föräldrasamtal och avstängning av en elev.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tydliggöra elevers rättigheter och skyldigheter.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att elever inte skall utgöra majoritet i skolans styrelse.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att eleverna med stigande ålder bör ta ett allt större ansvar för skolans målpuppfyllelse.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att olovlig frånvaro skall noteras i terminsbetyg och skriftliga omdömen.
50. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att de kommunala skolornas självständighet bör öka.
60. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om jämställdhetsarbetet i skolan.
61. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att studie- och yrkesvägledningens roll i skolan skall stärkas.
62. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den fysiska arbetsmiljön i skolan skall förbättras.
63. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolhälsovården bör genomgå en kvalitetsreform.

2005/06:Ub365 av Kerstin Kristiansson Karlstedt och Göran Norlander (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om adekvat utbildning i kost- och näringslära för dem som arbetar med att servera och laga mat.

2005/06:Ub388 av Hillevi Larsson och Matilda Ernkrans (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av en förberedande teoretisk körkortsutbildning som ett frivilligt tillval i gymnasieskolan.

2005/06:Ub405 av Berndt Sköldestig (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om livräddande utbildning i hjärt-lungräddning.

2005/06:Ub422 av Johan Andersson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om avgifter för måltider i gymnasieskolan.

2005/06:Ub424 av Peter Jonsson och Berndt Sköldestig (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om folkbildningen som en väsentlig del av begreppet livslångt lärande och därmed vikten av att folkbildningens pedagogik används i gymnasie- och vuxenutbildningen.

2005/06:Ub426 av Birgitta Sellén m.fl. (c):

33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en gymnasieskola som höjer den allmänna utbildningsnivån och förbereder alla för ett livslångt lärande.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en elevenpassad och flexibel gymnasieskola.

2005/06:Ub442 av Kerstin Engle och Göran Persson i Simrishamn (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av information och utbildning i krishantering.

2005/06:Ub461 av Åsa Lindestam (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att överföra ansvaret när det gäller särskilda skäl vid val av skola till elevens hemkommun.

2005/06:Ub463 av Matilda Ernkrans m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att bryta den könsmässiga snedrekryteringen till de nationella programmen inom gymnasieskolan.

2005/06:Ub480 av Göran Persson i Simrishamn m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolundervisningen bör främja entreprenörskap av alla slags former.

2005/06:Ub497 av Per Landgren (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i gymnasieundervisningen koncentrera de biologiska ursprungsfrågorna till filosofifämnet.

2005/06:Ub501 av Inger Davidson m.fl. (kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om gymnasiala yrkesförberedande utbildningar.

2005/06:Ub515 av Anders G Högmark m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av en företagsinriktad lärlingsutbildning.

2005/06:Ub546 av Claes-Göran Brandin m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om de yrkesförberedande utbildningarna.

2005/06:Ub555 av Torsten Lindström m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att varje skola i sin kvalitetsredovisning skall redogöra för hur arbetet med värdegrundsfrågorna fungerar och utvecklas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att bryta den könsmässiga och sociala snedrekryteringen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om insatser för att i gymnasieskolan skapa en modern bild av högskolestudier.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i samtliga ämnen utveckla kunskapssyner i enlighet med läroplanen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att staten skall stimulera samverkan mellan kommunernas gymnasieskolor.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att behörighetskraven till de olika programmen i gymnasieskolan skall kunna variera.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av fler steg i betygssystemet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en övergång från kursbetyg till sammanvägda ämnesbetyg skall ske.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nationella prov.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om särskilda insatser i gymnasieskolan för att upplysa om kommunismens illdåd mot mänskligheten.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att omfattningen av historieämnet inte får minska då det nya kärnämnet införs.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utveckla religionskunskapsämnet.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka de moderna språkens ställning i gymnasieskolan.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att religion som karaktärsämne inte får mindre utrymme i den nya timplanen för gymnasieskolan.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett nytt nationellt program med speciell inriktning på företagande och entreprenörskap.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att låta utreda hur privatekonomiska kunskaper bättre skall kunna erhållas i gymnasieskolan.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättandet av gymnasieexamina med olika inriktning.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om frisök.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa ett lärlingsprogram i gymnasieskolan.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om det individuella programmet.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att elevernas behov av särskilt stöd skall tillgodoses.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätten till modersmålsundervisning i gymnasieskolan.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om elevvårdens betydelse.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sex- och samlevnadsundervisningen.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ANT-utbildningen.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en lagstadgad miniminivå för elevinflytande.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utarbetande av måldokument för elevinflytandet.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att elevrådsarbete skall anges som merit i slutbetyget från gymnasieskolan.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjlighet att ingå i volontärverksamhet inom ramen för det individuella valet.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om upprättandet av ansvarskontrakt i gymnasieskolan.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utvecklingssamtal med föräldrar.

35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka rektors roll som pedagogisk ledare.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lokala styrelser för gymnasieskolor.
37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör uppdra till Skolverket att göra en uppföljning av såväl de kvalitativa som de ekonomiska effekterna av gymnasireformen.

2005/06:Ub558 av Åsa Lindestam (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om körkortsteori och baskörkunskaer på gymnasiet.

2005/06:Ub561 av Veronica Palm m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolmåltidsavgifter i gymnasiet.

2005/06:A416 av Stefan Attefall m.fl. (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den kvalificerade praktiska yrkesutbildningen.